

309362 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 5. } ద్వైత వట్టణము 1918 సం॥ జూన్ నెల 5 వ తేది బుధవారము } No. 55
సంపుటము. ౫ } కాళియుక్తి నామ సంవత్సర వైశాఖమాస బహుళ ఏకాదశి ౧౧. } సంచిక ౫౫

అమృతాంజనము

తలనొప్పిని తక్షణము మాన్పును.

ఆన్నికొప్పలకు పరమామృతము.

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పిల మాన్పును.

పొన్నపు నొప్పిల తా.

దోలును. వాయువు

బొట్ట బొంగొట్టును.

నువాపనగలిగి యుండును.

ప్రతియింట సుండదగినది.

పరమమాలికలచే హిందూ దేశే మండు

తయారయేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి, మదరాసు.

బ్రహ్మశ్రీ భాగవతుల రామమూర్తికాస్తుల వారిచే రచింపఁబడిన గ్రంథములు.

1. విష్ణుసహస్రనామ నిర్వచనము.

ఇందు విష్ణుసహస్రనామస్తోత్ర శ్లోకములును, శ్రీశంకర భగవత్పాదల వారిచే రచింపఁబడిన భాష్యమును, దానికిఁ జేరు తెల్లముగు తెనుఁగ్రంథమును, బూజకుఁ బనికి వచ్చునట్లు తుదను చతుర్థ్యంతనామములును గలవు. అర్థకమున పూజ నేయఁగోరువారి కిది ముఖ్యముగ గ్రంథము. ఆత్మత్వము లగు కాశితములవై ముద్రింపఁబడిన శుద్ధప్రతి 1 కి రు. 1-4-0

2. విక్రమార్కచరిత్రము.

ఇది సంస్కృత గ్రంథమునకు సరిగా సులక్షణమున తెనుఁగున రచింపఁబడి దొరతనమువారిచేఁ బాఠ్యపుస్తకముగ నంగీకరింపఁబడినది. వెల 1-కి రు. 0-12-0

3. హరికారికాశేష సర్వస్వము.

ఇది శివు కృష్ణ మూర్తికాస్తుల వారు రచించిన హరికారికలచే సాధింపఁబడిన యాంధ్రభాషా విషయములను గూడ సాధించు వ్యాకరణ గ్రంథము. ప్రాథవ్యాకరణమున కిది మూలమని చెప్పవచ్చును. వెల 1-కి రు. 0-4-0

దొరకుచోటు:—భాగవతుల వేంకటభాగవతులు, (1148) కళాకాలాంగ్లోపాధ్యాయుడు. విజయనగరము

సర్వవృత్తిక విషనంబీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ డ్రగ్స్ మార్కు)

586

మృణ్మయో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు. గుణములేదని రుజువుచేయువారలకు రూ 100 ఇశాం.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునకుండుండ వలసిన యావృత్తికవిషము. అంగ్ల, యూనాని, జేయలై డ్యులచే పొగ డ్రగాంచబడియున్నది. ఎన్నిదినము లుంచినను మందు గుణముమాటును. తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక, కుక్క, పాము, జిడ్డి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు సుపయోగించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0 పోస్తేజి 0-8-0. 1 డజన్ పాకెట్ల వెల రూ 5-0-0. పోస్తేజి వేలు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు లేప్పించుకొనువారికి పోస్తేజి ఇశాం. శత్రుకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును.

చిరునామా:— ధన లక్ష్మి కంపెనీ, 1-6 కెంకపేకేమేట్రి పిల్లి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

నీవు భాగ్యవంతుడ వగుటకు

నే నొక మార్గమును చూపవచ్చునా? అట్లయిన

“ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము” ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, యోగదృష్టి, సభకట్టు, పరకాయ ప్రవేశవిద్య, వాయువేగ మనోవేగము, హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, క్రియాసాధనము, మంత్రకాస్త్రము, భూత వైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక తమాషాలు, విచిత్ర వినోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయ ముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధి యగుట, మనుష్యుని చంపి తిరిగి బ్రతికించుట, శరీరములేని కలకాయచేత మాటలాడించుట, కండ్లకు గంతలు కట్టుకొని చూడకుండా వస్తువులపేర్లు చెప్పట, భూమిపయన గజము యెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన నీవు అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలవని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాను. ఈ పుస్తకమును అచ్చువేయుట ఈనెల ఆఖరుకు పూర్తియగును. ఈ గ్రంథమును ఇకకులకు 15 రూపాయలకు అమ్మబడును. ఈ గ్రంథమునే (ధరభాస్తుదాకలకు) రు. 4 ల కే ఇవ్వబడును. ధరభాస్తుదాకలగా చేరువారు తమ ధరభాస్తుతోకూడ 1 రూపాను మాత్రము మజియార్డరుద్వారా తక్షణ మే యీక్రింది చిటానుమునకు పంపించి తమ చేయని విజయర చేయుచుకొనినచో అట్టివారికి ఈ పరమరహస్యమైన గ్రంథమును మిగత రు 3 లకు వి. పి. గ పంపబడును. (894-984) పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

ప్రకటన.

1. విద్యా విశ్వప్రకాశిని వెల 0-10-0. కల్పనాస్వరమున కుపయోగముగనుట్లు ఖండ ప్రస్థానమున్న యోగవిషయమున్న తెలియబడును.
 2. కృత్తిహస్త పాటము వెల 0-6-0. కార్తీకతనామస్తుతిని, శబ్దమున్న తెలియబడును. ఉదాహరణ: మాంసధ్వనిరాగము, గూఢకాళము.
- తిక్కిల | రుణుల | డిప్రెషన్ నృశింహశాస్త్రి, నిరస | గరిస | సుగీరలక్షణ విద్యాక, మనసు | కరుగ | (1176) అమలాపురము.

తమ కార్యములను సకాలములో నెరవేర్చుకొను నిశ్చయించు జనులందఱును “ఎలెక్ట్రా” వాచిని కొన్నచో చాల సహాయమును పొందెదరు.

సరియైనకాలములో తమ సంకేతికస్థలములకు పోగలరు.

“ఎలెక్ట్రా”

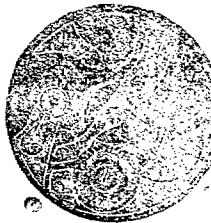
(1049)

ఎలెక్ట్రా లివరు నడక

చాల దిక్కుమగుండును.

గడియారమంతయు శ్రేష్ఠమైన

పరికరములతో చేయబడినది.

తెన్నులో 1914 సం॥ జరిగిన జాతీయ వస్తుప్రదర్శనమున గ్యాలేటు స్పెషల్ ఎలెక్ట్రావాచికి గొప్పబహుమతి (గ్యాలంకు ప్రిక్స్) ఒసంగబడినది. గొప్ప బహుమానము.

గ్వాల్టే కంపెనీ, స్విస్ మేడు.

నమ్మక మైనగడియారములు. చౌకధరలు. పలువిధములగు వాచీలుగలవు. ప్రతిచోటను దొరకును.

ఏజెంట్లు: జి. ఇ. సంపత్తుశెట్టి అండుకో, ఎన్.ప్లనేడు, మదరాసు.

మహారాజాహేమాటలు

(1912 సం॥ లో స్థాపించబడినది.)

చెన్నపురి రాజధానిలో ముఖ్యమయిన ఇండియన్ హోటలు ఇదియే. నెం. 121 ఆర్.మి.నియట్ వీధి, మద్రాసు. (హైకోర్టుకు ఎదురుగా) (1102)

ట్రాంస్లేసుకు అతిసమీపముగానున్న పట్టణమధ్యమందున్నది.

ప్రయాణికులకున్న విద్యాధులకున్న విడిసియుండుట కున్న భోజనోపాయములకున్న స్వగృహసౌఖ్యములకున్న తగు ఏర్పాట్లున్నవి. మిడ్డెలో గదులు ఎలెక్ట్రిక్ దీపోపాయములు అసనాదిసౌకర్యములు యున్నవి. గాలి శాగావచ్చును. కాకాదిభోజనము పూట 1-కి రూ 0-4-0.

ప్రత్యక్షమయిన కాకాదిభోజనము, లేక మాంసాదిభోజనము, ఫలవృక్షములు, అనభవముగల హిందువులవలన తయారు చేయబడి హిందువు లేక యూరోపియనుపద్ధతిప్రకారం వడ్డించబడును. విద్యాధులకు తక్కువ రేట్లు.

ఈ హోటలు బర్మా, సిలోను, యూరోపు, ఇండియా, వన్తరాజేశములం దంటును సంస్కారముచేసి వచ్చియుండు ఒక అనుభవము గల నాయకుగారి మ్యానేజిమెంటులో యున్నది. చార్జీలు సులభముగా నుండును.

తామర తైలము.

డబ్బీ 1-కి 0-4-0. 12-కి 2-8-0. 100-కి రూ. 20.

రాజారాణి గుర్తుగల తామరతైలము పూతిసాకములగు చాల

మంచి మందు లతో తయారు చేయబడి ప్రఖ్యాతి గాంచి నది. అనేక యెండ్లనుండి

యొన్ని తామర నాలుకైగుసారులు రాచిని తోడనే పోయిన దని వేలవందల మాట ప్రాసియున్నాడు. కాన తామర తీట ఏమిగ గజ్జ మొదలగునవి గలవారందఱు ఈ తైలమును ఒక సారి వాడి చూడ గోరెదము. దీనిని రాచిన వంటయొందదు. చర్మము నలువెక్కిదు, పుండు పడెను.

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి, మద్రాసు.

27-వ గుంటూరు మండల సభ

(0)

సత్తెనపల్లిలో నేడు సమావేశమగుట

నేటిదినము (5-7-18) సత్తెనపల్లిలో సమావేశమైన 27-వ గుంటూరు మండల సభాధ్యక్షులకు శ్రీమత్ న్యాయపతి మానయుని రావు పంతులుగారి ఉపన్యాసమునుండి యాక్రంది భాగములు ప్రకటింపబడును :-

సంగ్రామము.

ప్రధానమంత్రిగారి రిజిస్టరు ప్రకటనలను ద్రవ్యసచివములు ముందటి కంటే హెచ్చుగా ప్రభుత్వము వారికి ప్రజల ఇష్టముగారి యీ సందర్భమునను సామ్రాజ్యము సురక్షితులుగా నుండవలయునని సంగతులతో నొకవిజ్ఞప్తిని పంపిరి. యిట్లుచేయుటకును ముఖ్యమంత్రిగారికి గొప్పదనము కలిగినది కాని ఆమెలకా సలయికి రాష్ట్రములవారి సహాయములను ఎక్కువ వసతు లేవనినవి. గురుభిక్షులు జన్మించుచున్నప్పుడు ముందుచేత పరిషత్తు జేయుచుండ తూర్పు దేశములకు కేసులనుపంపింపుటకు ముగ్గురు సేవకులును ఫిలిపిన్లనుండి, ఆయినను నవ ప్రభుత్వమువారికి పంపింపుటకు ఆఫ్ఘాన్ దేశప్రభు వగు అహియగారును జపాన్ ప్రభుత్వమువారును సంగ్రామములో బాల్కాని కేసులను మెటనే పరిశీలించగలరు. కేసులు ఇతరులమీద ఆధారపడియుండక మనమును మనయూరచ్చిత్రి సామ్రాజ్యసంరక్షణ నిమిత్తము ధారపోయవలయును. కాని మనము మాతృదేశారాధనమునకై పాటుపడుచున్నా మను సుఖానాము వారు మనకు మునుముందు కలుగజేయవలెను. భారతీయులకెల్లదకును యుద్ధాంతమున కెవడా, ఆస్తిలియా మున్నగు వలసరాజ్యములతోబాటు స్వపరిపాలన మొనగునటుల నిశ్చయించి ఆమకు మొదటిభాగముగ అభిలభ్యత జేయు మహమ్మదీయ సభలలో గోరిన సంస్కరణలకు దక్కువగాని సంస్కరణలు ఒనగఁబడునని భావించుచు నొక చట్టమును పాస్ మెంటులలో బెట్టవలెను. మఱియు 1878 సంవత్సరములో ఆమలులోనికి జేపడిన ఆయుధచట్టమును మెటనే రద్దు చేయవలెను. ఇటీవల డిల్లీలో రాజప్రతినిధిగారు జరిపిన సామ్రాజ్యసమావేశమునను మేముబడిన తీర్మానముల చొప్పున మనము ప్రభుత్వమువారికి ధనసహాయమును చేసి మనవ్యయమును సమకూర్చువలయును. ఇదివఱకే మనము కొరతనువారి కెక్కువ ధనసహాయము చేసియున్నాము. కాని యిది చాలదు. యుద్ధములో మిత్రులందరివారికి పరిపూర్ణ జయము కలుగుటకు మైండ్ డివైజన్ ప్రజలు గూడ ఆంగ్లప్రభుత్వమువారి కెక్కువ ధనసహాయము చేయవలెను. ముఖ్యముగ నూతనముగఁ బ్రకటింపబడిన హైందవ దేశపు రెండవ యుద్ధబియ్యము పూర్తిగా వారికి లభించునటుల దగు ప్రయత్నము చేయవలెను. అందు నైపుణ్యముగ గూడ మన మండలమునండి నైపుణులు ఎక్కువగ చేరుకట్లు మనము కృషి చేయవలెను. అయినను, సేనలోని గ్రోత్ వారిని చేర్చుటకై ప్రభుత్వమువారిచే నియమించబడిన వారిలోని కొందఱి చర్యలను, సేనలోనేరుటకు తగినాము కలుగుటకుమాత్రగఁ గొన్ని పోట్ల పానురజులను సేనలోనికొలు వన లీతియు విముఖత్వమును కలుగుచున్నవి. అట్టివారిని కొరతనువారు తగినటుల నుండలింపి సోమ్యులకు మాగ్గులను ప్రజల నత్యానాపఱచి సేనలోనేర్పవలెను.

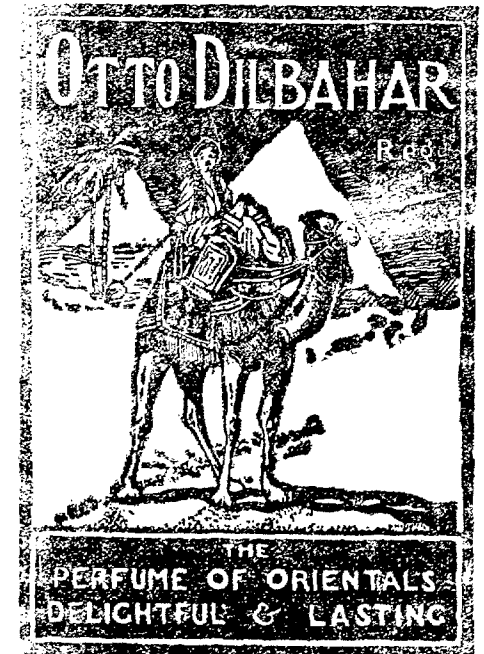
స్వరాజ్యము.

ఈకాలము భారతీయుల హృదయములకు వాంఛాపూరితములగానించుచున్నది. స్వరాజ్యమునను స్వపరిపాలనమని నను ప్రజలు వ్యయముగా నిర్వహించు పరిపాలనయని యర్థము. కాని అట్లునుటచేత మన కిప్పుడు ప్రభువులుగా నన్న ఆంగ్లేయుల విడనానుట కాదు. ఆంగ్లేయచక్రవర్తిగారి యాధిపత్యమునకు లోబడినను ప్రజాభిప్రాయమునకు చెల్లుబడి కలిగిన రాజ్యాంగపద్ధతినిని యర్థము. ప్రకృతమున మనదేశమున నులులో నున్న రాజ్యాంగమునందు ప్రజాభిప్రాయము చెల్లుటకు ఆనకాశములేదు. ప్రజలచేత నెన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులు కానననధిలో సభ్యులుగానున్నను కొరతనువారిచే నియమించబడిన అధికారసభ్యులును అధికారసభ్యులును కలసి హెచ్చుసంఖ్యాకు లగుటచేతను సాధారణముగా వారెప్పుడును దొరతనమువారి పక్షము వహించుట సంభవించుచుండుటచేతను ప్రజాప్రతినిధుల వాక్యములు వ్యర్థమగుచున్నవి. మఱియును కానననధిలకు చట్టనిర్మాణము మొదలగు కార్యములలో సం

బంధమేగాని రాజకార్యనిర్వహణమునందు శోక్యము లేదు అందునకు ప్రత్యేకముగాఁ గార్యనిర్వాహకసంఘ మొక్కటి. గవర్నరుగారికిని మఱియుకటి గవర్నరు జనరల్ గారికిని సహాయముగా నుండి పరిపాలనాకార్యములు నిర్వహించుచున్నవి. ఈ కార్యనిర్వాహకసంఘములలో నెక్కి-కి-యనధికార సభ్యులందుగాని ఈయనయును దొరతనమువారిచే నియమించబడినను తక్కిన సభ్యులందఱును అధికారసభ్యులులే జేరినా రకుటచేతను తా నెక్కి-కి-ప్రజానకులముగాఁ గార్యము నిర్వహించఁబాలనిస్థితిలో నున్నాడు. ఇట్టి సందర్భములు గమనించితే స్వపరిపాలనాధికారము కావలయునని దేశీయులపక్షపాదంతో దీరుమాము చేయుచు వచ్చిరి. దేశమునందలిను కొంతమూలమును వాండ్లనమునకై లోకమాన్యతలకు శ్రీ ఆనిలిమెంటుగారు స్వరాజ్యసమితుల స్థాపించి ఆంధ్రాశనము వ్యాపింపజేసిరి. విరోధా మహాసంగ్రామములో భారత సైన్యములు పాశ్చాత్య సేనలతో బాటుగ యుద్ధభూమి యందు పరాక్రమము ప్రదర్శించుటయును భారతీయులు యుద్ధమునకు సహాయము గావించి రాజభక్తి నెల్లడించుటయును గమనించి భారతీయులకు ఆంగ్లేయసామ్రాజ్యములోని స్వతంత్ర రాజ్యముల తోటిపాటుగ స్వత్యములఁ గల్పించుట సమంజసమని పాశ్చాత్య రాజ్యతంత్రకోవిదులును కొందఱు నావచ్చిరి. మన దేశీయులను స్వరాజ్యాంధ్రాశనము నా నాఁటికి వ్యాపించి ప్రజ్యులైపాశను. ఈదేశమునందలి అధికారసభ్యులు వారు స్వరాజ్యాభివా జయించుచు గావగుట కొల్లక కాఁబోలును ఆయాంధ్రాశనమునకు మూలకారకులైన శ్రీ ఆనిలిమెంటుగారిని వారికిఁదోడై పనిచేసిన ఆంధ్రా వాడియాగార్లను మఱికొందఱిని నిర్బంధావాసశీతులయిం దుంచిరి. రోష పూరితులైన ప్రజలు తీవ్రమగు వాండ్లనము చేయుటచేతఁ గొందఱికి ప్రవాసశీతులఁ దొలగించిరి. స్వరాజ్యాంధ్రాశనము దేశమున మఱితేతీత్రముగ పాశను. హిందువులను మహమ్మదీయులు సేక మై దేశీయమహాసభలో స్వరాజ్యము ఆనకృతమని తీర్మానించుచు స్వపరిపాలనా విధాన మొక్కటి ప్రకృతమునకు అవలంబనీయుగావున నానినిచ్చుడే యొనగుండని కొరతనువారికి విన్నవించిరి. ఆ స్వపరిపాలనావిధానములో బ్రస్తుతమున్న రాజ్యాంగపద్ధతులయందు! ముఖ్యముగా నీ దిగున నుదాహరించిన మార్పులు నూచింపబడినవి.

- (1) రాష్ట్రీయ కాననసభలలో సభ్యులు అయిదింట నాలుగుపాళ్లు ప్రజలచే నెన్నుకొనబడినవారుగా నుండవలయుననియును, సభాధ్యక్షులుకూడ సభ్యు లెన్నుకొనినవారే గాని ఇప్పటివలె గవర్నరుగారు సభాధ్యక్షులందుగ నుండఁగూడదనియును,
- (2) రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వసభ్యము—ఇదియే రాచకార్య నిర్వాహకసంఘము. దీనిలో సగముమందిని కాననసభ్యులలోఁ బ్రజానియమితసభ్యులచే నెన్నుకొనినవారుండవలెననియును,
- (3) సామ్రాజ్యకానన సభలో నూటయేఁబదిమంది సభ్యులుండవలయుననియును, వీరిలో నూటయిరువదిమందిని వివిధరాష్ట్రీయకాననసభలలోఁ బ్రజానియమితసభ్యు లెన్ను

కొనవలయుననియును, అధ్యక్షులు గవర్నరుజనరలుగారు కాక సభ్యులెన్నుకొనినవారుండవలయుననియును, (4) సామ్రాజ్యప్రభుత్వసభ్యము:—ఆనగా గవర్నరు జనరల్ గారికిఁ దోడుగనుండు రాజకార్యనిర్వాహకసంఘము. దీనిలో సగముమందిని సామ్రాజ్యకాననసభ్యులలోఁ బ్రజానియమితసభ్యులే యెన్నుకొనవలయుననియును, (5) హిందూదేశమంత్రిగారికిఁ దోడుగ నుండు సహాయ సంఘము రద్దుచేసి మంత్రిగారి జీతము ఇప్పటివలె హిందూదేశము భరింప నవసరములేకుండ ఇంగ్లాండురాజ్యము వారే భరింపవలెననియును, ఈవై నూచించిన మార్పులవలన కాననసభలలోఁ బ్రజాప్రతినిధులు హెచ్చుసంఖ్యాకులుగా నుండుటచేత నిప్పటివలె గాక ప్రజాప్రతినిధుల సమ్యక్తులు హెచ్చై వారియభిప్రాయములు చెల్లుట కవకాశము కలుగుచున్నది. అధికారములోనున్న గవర్నరుగారుగాని గవర్నరు జనరల్ గారుగాని అధ్యక్షులందుగ నుండకపోవుటచేత స్వాతంత్ర్యము హెచ్చుట కవకాశము కలుగుచున్నది. మఱియును కాననసభ్యులు చేసిన తీర్మానముల ననుసరించితే ప్రభుత్వసభ్యము వారనగా రాచకార్యనిర్వాహక సంఘమువారు పరిపాలనకార్యముల ననువుచుండవలయును. ఆయన్యముల పట్టిలే కాననసభలలో నిర్ణయించబడిన ప్రకారము ఆమలు నకు రావలయును. ఇట్లు ప్రజాభిప్రాయము చెల్లుట కీ యేర్పాటులు చేయఁబడినవి. ప్రభుత్వము పుజలనిమిత్తముగాని ప్రభువులనిమిత్తము కాదు గాన ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించితే చేతనైనంతవఱకు రాచకార్యము నిర్వహించుట ఉన్నతరాజ్యాంగలక్షణము. వై నుడివినప్రకారము దేశీయమహాసభచే నిర్దిష్టమగు రాజ్యాంగవిధానము పూర్ణమైన స్వపరిపాలనావిధానమని భ్రమపడఁగూడదు. దేశసంరక్షణకావ్యక్తమగు వై న్యాధికారము అన్యరాజ్యములతోడి సంబంధములకు వ్యతిరేకము మొదలగు మఱికొన్ని ముఖ్యములకు అధికారము లన్నియును ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమువారియందే యుంచఁబడినవిగాని కాననసభల కట్టికోక్త్యము కలుగఁజేసికొనుటకును ఆనకాశము లేదు. ఇట్లు సంబంధితులగు స్వపరిపాలన మొనగుటకై నను తగదని వాదించువారు నేడుగలరు. ఆంగ్లేయదేశమున నీదేకాహము ప్రభువును ఆయానతోఁ జేరిన మరొకందఱును మనదేశమున బ్రాహ్మజేతరనాయకుఁ డగు డాక్టరు నాయరు ప్రభువులు వీరి వ్యతిరేకాభిప్రాయము లెల్లున్నను లెమానల్ కర్లిన్ అను పాశ్చాత్యు లొకరు మనహిందూదేశప్రజల స్థితి గతుల విమర్శచేయుచుఁ గొన్నిగ్రంథములు వ్రాసి అందు రాజ్యాంగవిధానమును నూర్చి చర్చించి ప్రస్తుతము మనము గోరుచున్న స్వపరిపాలనావిధానము సంపూర్ణముగా నిచ్చుట తగదని వక్కాఁజించుచు, రిజిస్ట్రేషను కాఫి, ఆరోగ్యకాఫి మొదలగు కొన్ని ఆముఖ్యములకు కాఫిలలో నీకాననసభ్యులకు సంపూర్ణాధికార మొనగి వారుచానిని కొన్ని వత్సరములు నిర్వహించినవే ముకవారి సామర్థ్యమును గమనించి తక్కిన కాఫిలయందుఁ గూడ అట్టి స్వతంత్రమును నూడగొట్టుటయును యుక్తమని వ్రాసెను ద్వంద్వపరిపాలన మగుటచే ఇది మిక్కిలి ఆశ్చర్యకారకమైన వీర్పాటు. ఈ ప్రత్యేకకాఫిపరిపాలనలకు వలయు ద్రవ్యము సమకూర్చుటకు ఇదివఱకే పన్నులతో నణగిపోవుచున్న జనుల కనంతృప్తి మున్నగు ఆటంకములు కలిగి పరిపాలనాపాక్ష

హిందూజంతులు: ఆంగ్లేయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మామసీద్ వీధి, బొంబాయి. మద్రాసు రోజంతులు: మెహతా పురుషోత్తమాచార్య, వై నాటకాయోగ్యు, మద్రాసు.

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 135 (రజస్తూని కాలబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రజస్తూని కాలబడినది.) ఇప్పటికాలపు ఈవి కనుపగునది, సాటిలేని సువాసన గలది. ఆటోహోజుగాని, రాతముగాని, పేర్చబడకను, నిద్రకు చేయబడిన కేవల పువ్వుసారము. నీ తువాల్ నై కొన్ని విందువులు శిలుకరించినచో, సుగంధమును నువాసన ని గ్గులవరించును. ఈ క్రింది పరిమాణములు సేపాలలో నుండును. దిన్నపైజా (ఆర (డాం) సీపా ౩-౬ 0.20 సుధ్యరకము పైజా 1- (డాం) " " 0.22.0 సోకపైజా 2 " " " 1.40 పెద్దపైజా 4 " " " 2.00 వి. పి. ఖర్చులు రు 0.40 ప్రత్యేకము. పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిసాపులూ దొరకును. దీనికి ఆనేకమగు నకలాపెట్టు: కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీపాపైజాను, కాల్సపైజాను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరున పంపింపుడు. ఈఆటో డిల్బహారుయొక్క సులక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగునవారికి వ్రాసినచో అజాకిమ్యుకుల నువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు. హిందూజంతులు: ఆంగ్లేయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మామసీద్ వీధి, బొంబాయి. మద్రాసు రోజంతులు: మెహతా పురుషోత్తమాచార్య, వై నాటకాయోగ్యు, మద్రాసు.

ఆయుర్వేదాశ్రమం, ౫౫, ఆచార్యన్‌వీధి, జి.టి, మదరగూరు

బెజవాడ, జూన్ 4:—నిన్న సాయంత్రము 6 గం.కు
 బెజవాడలో బ్రాహ్మణేశ్వర సంఘావళిమునందు చక్రవర్తి
 జన్మోనోత్సవమును బ్రాహ్మణేశ్వరసంఘమువారు జరిపిరి. సభ
 కనేకులు వచ్చిరి. గాయులవారు కూర్మా వేంకటరెడ్డివారు
 డుగారధ్యక్షతనహించిరి. ఆంధ్రప్రకాశకావచాయసంపాదకు
 లగు కె. రాఘవయ్యగారు రాజభక్తినిగూర్చి ఆంధ్రమున
 నవవ్యసించి వైనికోద్యయమున కెక్కున తోడ్పడవలె ననియు,
 యుద్ధ ఋణమునకు భవమొనగవలె ననియు నుద్ఘోషించిరి.
 అపిష్టెంటు రిహుజింగు ఆఫీసరు భోగపుకామ్రై గా
 గారు భవమును వైనికులను సామ్రాజ్యమున కొనగవలెననియ
 చకోపన్యాసము గావించిరి. ఈసభయందు బ్రాహ్మణులను
 బ్రాహ్మణేశ్వరులను అధికారులను అనధికారులను సర్వసంఘ
 ప్రతినిధులు నుండిరి. అధ్యక్షులు అపవ్యసించు భావతీయుల
 యొడ తమ ప్రేమకు వ్యక్తీకరించుచు అధికభవవైనికను
 ములను జేయవలెననియు చెప్పిరి. రాజభక్తిని ప్రకటింపవలెనని
 వైనికోద్యయమునకును ఋణోద్యయమునకును తోడ్పడుదురను
 నిశ్చితభావమును దెల్పుచు ఒకతీర్మానము గా॥ ౧॥ పాపారావు
 నాయుడు గారిచే నుపపాదించబడి కాలా నూర్చినారాజుల
 రావుగారిచే ననవనింపబడి ఆమోదించబడెను. (తంతులవ)

తైరానంక్షోభము.

నాడియాద్, మే 30:—వ్యవసాయములు సత్ఫలప్రసూతములుగా నిర్వహింపబడుచున్నవి. ధర్మసంగరము సలుపుచున్నది. ఈ సంగరములను రైతులకును ప్రభుత్వమునకును గల పరస్పరసంబంధము ప్రకటిత మగుచున్నది. తమ శక్తి ఎంతవఱకు బయింపగలవో ప్రభుత్వాధికారులు కనుగొనిరి. ఇంతవఱకును ప్రజలపై తమకు గల అధికారమునకు మితి పడిన యధికారులు తలచుచుండిరి. ఈ ప్రభుత్వ యంత్రము తొలగిపోయింది. ప్రభుత్వము ఇంతవఱకు సంగతించి యుండినవో ఈ సంగరమునకే అనకాక ముందకుండును. సకాలమునందే కలుగ లేదు. కనుక ప్రజలు ఈ సాత్విక సంగరమును భరింపవలసివచ్చింది. సంకయములను విడిచి నిష్పముగా నీ సాత్విక సంగరమునకు ప్రజలు పూనుకొని ఫలముల ననుభవించుచున్నారు. అధికారులు కనబడిన వోడనే వారి కిప్పుడేమియు భయము లేదు. అధికారి (బుర్రా సామెలు) తమ గ్రామమునకు రాగానే వారు భయకంపితులు గారు. ఒకప్పుడు ప్రజలు మాట్లాడుచున్నాడు నాది భయపడుచున్నాడు. అసీదైలు కల్పెరులను డిట్టి కల్పెరులను సమీపించుటకే జంతువు భయమొందువారు. కాని అది అంతయు ఇప్పుడు పోయినది. ఇప్పుడు వారు ధైర్యముతో సవినయముగా అధికారులయొద్దకు పోయి తమకష్టములను తెల్పుకొందురు. వారి వాక్యములను గౌరవించి వారు చెప్పినవి విషయములను సావధానముగా వివరింప అధికారులను నేర్పుకొనిరి. దైర్యమునుండి తొలగింపబడి మానువ్యయగు ఈవరలోకమునకు దింపబడితిమని అధికారులు కనుగొనిరి. వాస్తవముగా వారిపానమిదియే. ఇందుములముగ రైతులకును వారికిని అన్యోన్యక ముడును.

మే 27-న తేదీని మహాత్మ్య గంధిగారు మోతీపాదించి కచ్చి వి. జి. పటేలు, వి. కె. యాదావ్ కార్గల్ తో మతార్ తాలూకాలోని ఖాండాల్ గ్రామమునకువచ్చిరి. తాలూకాలోనన్న ఖాండాల్ గ్రామరైతులు కట్టుగా పన్నులను చెల్లింపకయుండిరి. ఇందుమించుగా గ్రామస్థులందఱును గంధిగారి సాత్విక నిరోధకటవమునసంరక్తములను జేసిరి. గ్రామజనులు గొప్ప సభచేసి గంధిగారి కత్తుత్సాహముతో స్వాగతము సేసంగి.

గంధిగారు పవనసించుచు ఖాండాల్ గ్రామ రైతులు శ్రీమంతులను పట్టుదలను, ధైర్యమునుబూని ప్రవర్తించిరి. నది గట్టులను తేలి పాటునప్పడు పొరలిపోవు నీటిని మనము వాడుకొనకాలము కనుక అసీరు నిరుపయోగముగ నున్నద్రమలోనికిపాటును. అట్లే మీ ధైర్యసాహసములతో కొంత భాగము నిరుపయోగముగ ప్రవహించినది. ఒకప్రభుత్వోద్యోగి ఒక స్త్రీయుంట జప్తుకు వెళ్ళగా నామె వెంటనే తనగోడెరు వదలెను. ప్రభుత్వోద్యోగి గొడుగుకట్టతో ఆమెను గొట్టెను. ఇద్దఱును తప్పజేసిరి. అట్టికష్ట లెన్నడును జేయరాదను. నిజమగు సత్యాగ్రహి అట్లు ఎన్నడను జేయడు.

అసంతరము గాంధిగారు సత్యాగ్రహ ప్రవర్తననుగూర్చి తెలిపి సత్యాగ్రహమునందు సత్యమునే నిరంతరము ననుసరించుటయవసరమనిచెప్పిరి. సత్యమును వర్ణింపబోయినవో సత్యమునందగేక విషయములు చేరియుండును. ప్రస్తుతము కొన్ని విషయముల వలననే సత్యమును వర్ణించుచున్నాముగాన (కొద్దిగా అవర్ణమునకు కొన్ని శ్రోతవీషయములు చేర్చబడవలసియున్నది సత్యాగ్రహ చరణమునందు మనమొకరిని దూషింపబనిలేదు. ఒకరిని ఎదిరింపబనిలేదు. శత్రువు మనలను దూషించినవో సహించియుండుకొనవలెను. అతడు కొట్టివో చాటల కొట్టక సహించవలెను. సత్యాగ్రహి ఎల్లప్పుడును నిష్కాయుడై యుండి తనపనిని నిర్వర్తింపవలెను. సత్యమునే యనుసరించునంతవఱకు మనము దేనికిని భయపడవలసినవనిలేదు. సత్యనిధానము నిష్కాయముగా పనిచేసినవో మితరక్షణ ముండగలదు. మనము తప్పుచేసినవో వ్యాకులము చెందుట కవకాశముండును. అపకారముచేసినవారు గ్రామమునుండి పారిపోయిరి. సత్యాగ్రహ చరణమును మీరు వదలరాదను. సత్యమునే యనుసరించి యుండుడు. కాని ఎన్నడును అపచారము ప్రయత్నింపవద్దు. సత్యాగ్రహి నేరముచేసినవో ధైరువైనను, వారంటువైనను న్యాయపూర్వకముగ అంగీకరించును. నేరము చేయకున్నను, సంభవమైనవో వారి నంగీకరింపవలసినదే! నేరము చేయకున్న నేరముచేసినట్లు మనదైనవో చాలదా! ప్రభుత్వమునకు ఈ యొడలిపై అధికారముగలదు గాని అత్యై అధికారము లేదు. ప్రేమబలములననే అత్యుచ బయింపవలెను. ఇది సత్యాగ్రహమునకు వెలియును. కనుక అతడు నేరమునాచ

రించినను ఆచరింపవలెను నిష్కాయుడై యుండును. అతడు ముగా పశువును తీసికొనిపోయినవాడు బహిరంగముగా తన నేరము సెప్పకొని కత్తుకు సంకీర్ణము కాలయెను. దీనివలననే అతడు ఉత్తమడగును.

మన అస్తులను ప్రభుత్వోద్యోగులకు లభింపజేసేదేవో అది దొంగతనము కావాలదు. మనవస్తువులు ప్రభుత్వోద్యోగుల హస్తగతము కాకుండునంతవఱకును, ఇంకేగ్రామమునకైన వారిని తీసికొని పోవచ్చును. ధౌర్జ్యవైఖరమును, మిత్రులను మియ్యవ్వును వచ్చినవోటికి తీసికొని పోవచ్చును. ప్రభుత్వోద్యోగుల నేపలుగాని ఒకరుగాని వారిపై చేయివైచి జప్తుచేసినవో, మనము వారినికే ముట్టుకొనరాదను. జప్తులయందును మనము ప్రభుత్వోద్యోగులకు సోదృషము. జప్తుచేయబడిన పశువులను ప్రభుత్వమువారికి బదులు మనము పోషింపము. మన గోదెరు అధికారులు జప్తుచేసినవో దానిని మనము తీసికొనుటకు మన కధికారములేదు. అధికారులను అక్రమముగా దూషింపవలెను. మన పశువులు మనకు కచ్చినప్పుడు వారిని వదలవలెను. ఈ పోరునందు రైతులు కక్షప్రకృష్టముగా ప్రవర్తించుచున్నారని కల్పెరు గారు చెప్పిరి. కాని ఖాండాల్ గ్రామ రైతులు కొందరు ఈపోరునకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించుచున్నారు. మిర్రాపెన్నును చెయ్యరాదని ప్రార్థించెదను. చెప్పలుతిరుటయందే ధైర్యముగలవారుగాని కొట్టుటయందులేదు. నిన్నటిదినమునకు భగవద్దీక చదువుచుంటిని. క్షుత్రియధర్మములను ననుసరించి చెప్పబడినది. మహాద్ధర్మశక్తులయందును క్షుత్రియము చెప్పిచ్చిపారిపోడు. తనస్థానమునందు నిశ్చలముగా నిలిచియుండును. మహాప్రభుత్వమువారు ఇప్పుటి కలెయర్లము సలుపవంటి, మన సైనికులు ఆయుధములను పాతలైచి “మీ దెబ్బలతోనే మరణించెదమ”ని శత్రువులతో జెప్పవో మన ప్రభుత్వమువారు తక్షణమే విజయము సొందుదురు. కాని యిట్టిచర్యకు సంస్కార మకనరము. అట్టిసంస్కారము భరతవర్షమునకు విశేషముగా గలదు. భరతవర్షమున వెలుగు ఒకధులు ఇంగ్లండులో పాగుగా వెలుగవు. సంస్కారవీజములు భరతవర్షముననే బాగుగా వృద్ధికొందును. సమాజము నందే నిజమగుదైర్యముగలదు మహావీరులు జూచి జెనుకకు పాతీపోవుట ధీరత్వముకాదు.

తరువాత గాంధిగారు, నేరము చేసినవారిని నేరము సెప్పకొని న్యాయశాస్త్రనియంత్రమునకు భరింపవలెనని హితబోధనసేర్చి, బాగ్రతగాను ధైర్యముతోను రైతులు ప్రవర్తించవలెననియు, అధికారులయెడ దయగలిగి యుండవలెననియు, ఇప్పుటికే విజయము గలిగినదియు తెల్పిరి.

గాంధిగారు పవనసమును ముగించినవఱకు పాతీ పోయినవోలెను సభయందేయుండి గాంధిగారి యెదుటికి వచ్చి శ్రోహముల సెప్పకొని కత్తులు భరించెదమని చెప్పిరి. వోరానుండి దొంగిలించబడిన పశువులు పోతులవారి వరము చేయబడెను. అసంతరము మహాత్మ్యగాంధిగారు గ్రామమునుండి వెడలిపోయిరి.

నాయక గ్రామమునందు 28 జప్తులును, ఒక గ్రామమునందు 18 జప్తులును, మఱి కొన్ని జప్తులును, వావాద్ గ్రామమున 12 జప్తులును, సాంజ్ కేమ గ్రామమున 7 జప్తులును జరిగెను. (హుబ్లయి కానికలు)

ఒక కాంగ్రెసుసభ:—నిన్నటి పాటుంక్రము తిరువల్లిక్కణిలో, రాబోవు ఆనంద క్షేత్రము మహాసభకు బొంబాయియందు జరుపుటను తీవ్రముగ నాతేపించుటకు పోషభయోజి జరుపబడెను. శ్రీనివాసాచారి గారధ్యక్షత వహించిరి. మాంసేగుగారి సంస్కరణప్రణాళి ప్రకటింపబడినవఱకు అకనర క్షేత్రమువోసభ సమావేశము కాలమునకు తీర్మానము టి. వి. రంగారావు గారిచే నుపపాదించబడి సభ్యులచే నేకగ్రీవముగా నామోదించబడెను. అనంతర క్షేత్రమువోసభకు అధ్యక్షత వహించుటకు తిలకు గా రాక్కరే యెర్లు అనియు తిలకు గారధ్యక్షత వహించుటకు వీలు గలస్థానమునందే సభకు జరుపవలెననియు వ్యాసారావు గారు రెండవ తీర్మానము నుపపాదించిరి. నేకటరంగారావు గారు ఈ తీర్మానమును అతేపించుచు బొంబాయియందు ధనమును సౌకర్యములును లభింపగలవని బొంబాయియందు దీనిభను జనన నిశ్చయించిరియని ఇప్పుడు అధ్యక్షులుగ నుండ నూదించబడిన రునామ్యురావారు రావాగారు తిలకు గారి యంతటి దేశభక్తులే కనుక అధ్యక్షులకు దగినవారియు చెప్పిరి. దీనిపై తీవ్రమును చర్చజరిగెను. బొంబాయి అమ్యుల్ హాద ఈ చర్చయందు పాల్గొనినను, చర్చ జరిగిన వెనుక వ్యాసారావుగారి తీర్మానము మోదితమయ్యెను.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము

వి. జి. డిగ్రీ పరీక్షాఫలితములు
2, 3, 4, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 26

ఇంజనీరింగు ప్రథమవర్గము
4, 5, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 19, 22, 23, 24, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 35, 37, 43, 44, 45, 46.

బి. ఏ. (ఆనర్సు) డిగ్రీ పరీక్ష
1 క ప్రాంచి గణితము
మొదటివరగతి-14, 16, 17
రెండవవరగతి-2, 10, 11, 12, 224

మూడవవరగతి-3, 7, 15, 18, 221, 222,
వి. ఏ. డిగ్రీ కిషోర్సు చేయబడినవారు
4, 9, 18, 220, 225, 227, 230

ఎ. ఏ. డిగ్రీ (ఆనర్సు లేని) పరీక్ష
1 క ప్రాంచి
మూడవవరగతి 96, 97

పూర్వవిభాగవలె ప్రకారము రెండవవరగతి 127
" " మూడవవరగతి 260

హిందూజాత రక్షకకాసము ననుసరించి ప్రత్యేక వ్యాయాధికార లాగిన కత్తులు తొలగింప గోరుచు పాట్నా హైకోర్టులో కేసుచేయగా తమ కట్టి కేసును విచారించుట కధికారములేదని ముగ్గురు వ్యాయాధికారులు తీర్పుచెప్పిరి.

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్ పరీక్ష 1918.
బహుమతులు రూ. 250 రాక్కముగను రూ. 200 విలువగల పతకమునామ పంది చెట్టబడినను. నియమములకు (కేంది దిరునామాకు ప్రాయము. (916—188)
అచంట లక్ష్మీపతి. బి. ఏ., ఎ. బి., సి. ఎ. మేనేజరు, మంట్రోడు, మదరాసు.

అట్టిపవర్ క్లూబ్ లు పలకలు (యెర్లుకలెవు) శేషలతో అయింకండి.

ఒక్కొక్కటి 10 X 8 కలది	0	6	0
ఒక దశక పలకలు తదవత్ 25	1	4	0
8 దశకలు	"	"	3 12 0
1 గ్రాసు	దశక	8	8 0
బ్లాక్లకు నీకా ప్యాక్లు	1	0	0 6
100 బ్లాక్లు తదవత్		1	14 0
1000 " "		21	8 0

అన్ని అర్జయ వాణిజ్యవతు అద్యాన్సుతో నియ్యకలెక. అద్యాన్సు పంపటండా ఇచ్చు అర్జయ గమనించబడవు.
వి. పి. ఖయ్యుల ప్రత్యేకం.
యద్దయ్య కంపెనీ, గుంటూరు.

అమృతార్ణవ అవలేవ్యాము.
ఈ కేవలము రక్తమునకుద్ధిచేసి వీర్యమును వాచ్చింపి చలమును కలిగించి యుష్కేమము చేసి చేతి కాలి చుంటు పోగొట్టును. మొదడును ఎల్లచేసి కరీరమునకు లేజున్ను కలిగించును. దీర్ఘము, భేదులు, తలనొప్పి, రామ్యోప్పి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును.
219 అర్ధపాన దప్పి 1-క రు. 2—0.
వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్,
అకంకర్షా జావహరాయం, 151, బ్రాడ్య, మద్రాసు.

ఉచితము! ఉచితము!!

రెండవం చీట్లను పంపినవో రంపగుల
మూడు క్యాలండరులు పంపబడును.

పుష్పగందమను తలనూనె.

ఎప్పుడైన వాడినారా?

పరిశుభ్రమైన మూతలతో చేయబడినది. లోనా సంకాభ మేమియు లేదు. అరవానీటి నంపినవో చిన్న నీసాతో సమానాభ నూనె పంపబడును. వామనకు సహివు నూనె 4 అణా లంపిన పంపబడును. నిండుబుడ్డి యాపాయి. తిపాయివారి 4 అణాల మేలు. 8 బుడ్లు మూడు యాపాయిలు కపాలభయ్య అవసరము లేదు.

V. K. RANADE,
Manufacturing Perfumer, Bombay 4.

నిన్న పము.

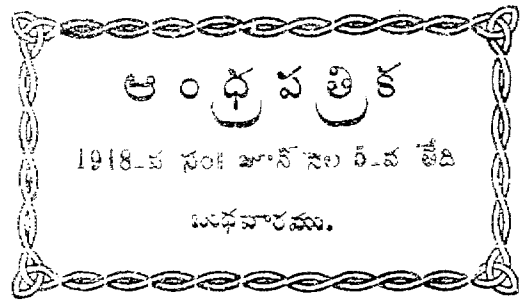
యధ్యక్షానమునందు అయిదవయేడు నడచుచున్నది. యధ్యక్షులు త్వరలో ముగియుననుటకు సూచనలు లేవు. యధ్యక్షులకు పూర్వము రతి 1కి 0.1-6 వలకు కాగిత మిపుడు రతి 1కి 0.7-6 వల కమ్మబడుచున్నది. కాగితము ధర అయిదు రెట్లు పెరిగినది. ప్రియమైనను కాగితములు దొరకుట నుద్దేశముగ నున్నది. చందాదారులు పాత కృతకల సమ్మిటవలనను చందాధనము నందు సమమును తిరిగి పొందుచున్నారు. యధ్యక్షులందఱు తరువాతను ఇతర కృతకలు చందాలను పోల్చించినను యధ్యక్షులు ముగియునను నాసతో సాంధ్రపత్రిక చందా పోచ్చుచేయలేదు. ఆంధ్ర పత్రికకు దినపత్రికకు రూ 15-0-0 వారపత్రికకు రూ 2-8-0 నిర్ణయించినచందా స్వల్పముగ నున్నది. ఇట్టి కఠిన్మతము కృతకానిర్వహణము దుర్భరము గాన జైమాసము నుండియును దినపత్రికకు నలకు రూ 1-8-0 (సంవత్సరమునకు రూ 18-0-0) వారపత్రికకు సంవత్సరమునకు రూ 3-0-0 చందా విచ్చులు చేయబడినది ఆంధ్రదేశాభిమానులు ఆంధ్రభాషాభిమానులు ఆంధ్రప్రకాశాభిమానులు వివరీతపు కఠిన్మతము గమనించి చందాధనము స్వల్పముగ పోల్చించినను పూర్వమువలెనే యు దారస్వభావమును బూని కృతకను పోషించుటకు ప్రాప్తులు.

పత్రికాధీపతి.

ప్రకటన.

కాళయుక్తి సంవత్సరాది సంచిక నిర్ణయము నున్నది. రెండవమాసము దినములలో సంవత్సరాది సంచిక చందాదారులకు వి. పి. గ పంకబడును. చందాదారులు వి. పి. ని స్వీకరించి మా ప్రయత్నమునకు దోడ్పడుటకు ప్రార్థితులు.

పత్రికావ్యవస్థాపకుడు.

27-వ గుంటూరుమండల సభ

హిందూదేశము దెల్ల, మండల రాజకీయ సభను ప్రవృద్ధమున జరిపిన గౌరవము గుంటూరు పురము బడసెను. 26 వ తేదీ రముల నుండియు గుంటూరుమండలసభ యవిధిన్నముగ జరుగుట ప్రజలలో వ్యాపించిన రాజకీయాభినివేశమునకు దారాణము. నేడు జరిగెడి సభకు గుంటూరు మ్యూసిసిఫలు చైర్మనుపదవిని సమర్థతతో నిర్వహించినట్లు, స్థానికస్వపరిపాలనా కార్యములందు దిరకాలానుభవము గలిగి ప్రజాహిత జీవనమున పాల్గొనుచున్నట్లు, న్యాయపతి హనుమంతరావు పంతులుగారి ధ్యక్షత వహించుట ఎంతయు దగి యున్నది. స్వమండలవాసులగుటచే, స్థానికవిషయములను, హిందూదేశ సమస్యలను, వీరు సమర్థతతో వ్యక్తీకరించిరి. సంగ్రామమున కింతవరకును భారతీయులుచేసిన సాయము నుగ్గడించుచు, అయధికానము మొదలగు నిర్బంధములచే కట్టుబడికపోయినచో, దేశీయుల పరాక్రమ మింకను తేజస్వియుండెడిదని, వీరు స్పష్టపరచిరి. జర్మను యుద్ధవ మతీకయించుచున్న నీ తరుణముగ,

ప్రధానమంత్రిగారియొక్కయు, చక్రవర్తిగారియొక్కయు సందేశమునకు తగిన సాయమును దేశ మీతరుణమున గావించుట ధర్మము. మాతృదేశరక్షణమునకును, సామ్రాజ్యరక్షణమునకును, తమచేత నయిన సాయమును గావించుటకు భారతీయులు సంసిద్ధులగుచున్నారు. కాని, యీసందర్భ సమయమున ప్రజల సాయము సధికముగ బడయుటకు, సభాధ్యక్షులు నుడివెంటలు "మనము మాతృదేశారాధనకై పాటుబడచున్నా మను నుత్సాహమువారు మనకు మనుముందు కలుగజేయవలెను. భారతీయుల కెల్లరకును యధ్యంతమున కేదా, ఆస్ట్రేలియా మున్నగు నలసరాజ్యములలో బాటు స్వపరిపాలన మొసంగునటుల నిశ్చయించి అందుకు మొదటిభాగముగ అభిలభిత దేశీయ మహమ్మదీయ సభలలో గోరిన సంస్కరణలకుఁ ధక్కువగాని సంస్కరణ లొసంగఁబడు నని శాసించుచు నొకచట్టమును పార్లమెంటులోఁ బెట్టవలెను. మఱియు 1878-వ సంవత్సరములో అమలులోనికిఁ జేబడిన ఆయుధచట్టమును వెంటనే రద్దు చేయవలెను." సంగ్రామోత్సాహ ప్రజ్వలమునకు సాధనముల దెలుపుటలో భారతీయు లేకాభిప్రాయమునే దెలుపుచున్నారు ప్రభుత్వమువారు రెంత త్వరలో నీసాధనముల నుపయోగించిన, సంతలాభకరముగ నుండు ననుటకు సందియము లేదు.

కాంగ్రెసుసంస్కరణ విధానమును, స్వరాజ్యమునకు ప్రథమాంతరముగ నొసగి తీరవలయునని, అధ్యక్షులు గోరిరి. స్వరాజ్యవిధానమునకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభజ్యము దోహదమొసగు ననియు, ఆంధ్రోద్యమాశయములు దేశ నాయకుల సమ్మతిని క్రమ క్రమముగ బడయుచున్నవనియు, వీరు దెలిపిరి. నిండు కాంగ్రెసు సభలో ప్రసాదించబడిన ఆంధ్ర రాష్ట్రీయో ప సంఘ ప్రయోజనమును భగ్నము గావించుటకు గొందరు జేయుచున్న ప్రయత్నములను వివరించి, ఆంధ్రదేశవిభాగము జరుగకుండ కాపాడుకొనవలయునని పోచ్చరించిరి. నిర్బంధవిద్యా విధానమును దేశములో ప్రవేశ పెట్టిన గాని, విద్యావ్యాపనము సుసాధ్యముగాదని, వ్యక్తపరచిరి. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ స్థాపనావశ్యకతయు జాతీయ విద్యావనరమును, వీరు నువిదితము గావించిరి. స్థానిక విషయముల గూర్చి చర్చించుచు, గుంటూరుమండల పాముఖ్యమును, పశువుల ప్రితిని, ప్రజల ఆరోగ్యము, మొదలగు విషయముల గూర్చి, చర్చ ముచ్చటించిరి. స్థానిక స్వపరిపాలనము గూర్చి ప్రసంగించుచు "ఆయుష్యయ నిర్ణయాధికారము మున్నగు నధికారముల నన్నిటిని ఒసంగిన గాని మన పట్టణములను మనమే పాలించుకొనుచున్నామని తృప్తికలుగనేర"దనట్టివీరు నిజమును దెలిపిరి. ఇటీవల ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిన స్థానిక స్వపరిపాలనా తీర్మానమున, స్థానిక సంఘముల అధిక సమర్థా పరిష్కారము గన్పట్టును. స్థానిక సంఘములకు రాబడి మార్గములు పోచ్చుగు సంతవరకును, సంఘోపయోగము ఎప్పటి స్థితియందే నుండగలదు. పల్లపు సేవ్యముగూర్చి ముచ్చటించుచు, పోచ్చు విస్తీర్ణముగల తగినన్ని తూముల నేర్పఱచి ప్రజల కష్టములను వెంటనే నివారించవలయునని వీరు ప్రభుత్వమువారిని గోరిరి. ఈ తరుణమున గుంటూరుజిల్లా సంఘమువారు సంచారకార్యదర్శిని నియమించి పనులు జరుపకుండుట శోచనీయము. అధ్యక్షుల పోచ్చరిక గమనించిమైనను, నికముందు మండల ప్రబోధమునకు జిల్లాసంఘమువారు పూనికతో కృషి సలుపుట భావ్యము.

సహకార సంఘములు తేనాలి రేపల్లె బాపట్ల తాలూకాలలో గొంత యభివృద్ధి సూపుచున్నను, మిగిలిన తాలూకాలలో సహకారోద్యమము వ్యాపించకుండుట మండలాభివృద్ధి సూచకము గాదు. సహకారోద్యమాభివృద్ధి కింతటనుండి మైనను తగిన కృషి సలుపుట శ్రేయస్కరము. అధ్యక్షులు ఉపన్యాసాంతమున మండలవాసుల క్రస్తుత కర్తవ్యము గూర్చి ఈ క్రింది రీతిన పోచ్చరించిరి.

"పోదరులారా! సామ్రాజ్యసంరక్షణకొరకు సార్వభౌముని యాదేశమును, ప్రధానమంత్రిగారి విజ్ఞప్తియు, ఢిల్లీ సమావేశ సమయమున నుడివిన ఉత్సాహజనక మగు మాటలును మన మనముగాధముగ నిడుకొని తగినంత ద్రవ్యసహాయము చేయుటయే కాక మనవ్యబలమును సమకూర్చుటయు, సామ్రాజ్యములోని తక్కిన వారితో పాటు జేయుట మనకును విధియే, కనుక నీ కార్యములను వైవకార్యములుగ భావించి సత్వరముగఁ జేయవలెను. మరియును వర్తమాన కఠిన్మతములను బట్టి వైవికముగ లభ్యమైన యవకాశములను విడనాడక పైన విశదీకరించిన రీతిని స్వపరిపాలనాభికి కావలసిన సక్రమాందోళనము చేయుడు. స్వదేశ కఠిన్మత నారంభించి యుద్ధరింపుడు. ప్రజలకు ప్రబోధించి దేశీయాభివృద్ధికి కాగల పనులను నిర్వహింపుడు. మనయందు నిబిడీకృతములైన భావముల నుద్యమించఁజేసి దేశోన్నత్యమునకు వలయు మార్గము లన్వేషింపుడు. చరిత్రయందు ప్రఖ్యాతిఁ గాంచిన మన దేశముచు, మన మండలమును, మన ప్రభువులయొక్కయు, ఆంగ్ల ప్రజలయొక్కయు సహాయమువలన సర్వాధముల నున్నత దశకుఁ దెచ్చుటకు కావలసిన ఉత్సాహమును శక్తియును మీ కొనఁగనుటల చక్రవర్తులకుఁ జక్రవర్తియగు ఈశ్వరుని ప్రార్థించుచు నింతటితో విరమించుచున్నాడను."

పంతులవారి యధ్యక్షతక్రింద, గుంటూరు మండలసభ జయప్రదముగ జరుగు గాక!

ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశము.

మాంటూగూగారి సంస్కరణ సూచనలు నిలువకునప్పటి క్షిణకు కొంత కాలము పట్టవచ్చును. యధ్యక్షులు తీవ్రత గాంచుచున్న ఈ సమయమున యుద్ధమంత్రవర్గమువారు సంస్కరణముల గూర్చి నిర్ణయించుట కింత త్వరలో బూనుకొనరని నేటి తంత్రీవాద్రులు దెలుపుచున్నది. కాని ప్రజాశయముల సంతృప్తిపరచు సంస్కరణముల సంత త్వరలో ప్రకటించిన సంగ్రామ సంరంభ ప్రసారమున కంతటి లాభకర మని, ఆంగ్లప్రభుత్వమువారు గ్రహించినటుల గన్పట్టును. ఆలసించుట లాభకరము గాదు. మాంటూగూగారి సంస్కరణములపై దేశాభిప్రాయమును దెలుపుటకు, ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశము సమకూర్చుటకు నని యిదివరకే ప్రకటింపబడినది. దేశీయుల కార్య విధానమును నిర్ణయించుటకు, వ్యక్తుల యభిప్రాయముతో నిమిత్తము లేదు. కాంగ్రెసు మహాసభలో నిర్ణయింపబడు దేశాభిప్రాయమే, ప్రజల విధ్యుక్తమును నిర్ణయించును. కాంగ్రెసు సమావేశము గాక ముందు, ప్రజలీ సంస్కరణముల గూర్చి సాధక బాధకములను సంపూర్ణముగ జూచుటకు తగిన వ్యవధి యుండవలెను. రాజకీయ రంగమున సందిగ్ధస్థితి ఏర్పడచున్నది. కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుల గూర్చియు, ప్రదేశగోయము గూర్చియు నపుడే భేదాభిప్రాయముదా దేశములో ప్రబలుచున్నవి. ఈ సమయమున,

స్వార్థము నావల నుంచి, దేశాభివృద్ధియే వరమా
దర్శముగ బెట్టికొని నాయకులు కృషి నలువల
యెను. సో యన్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి వంటి
శుభసిద్ధినాయకులే, తిలకుగారి యధ్యక్షతకు
విఘ్నము గలిగింపవలయునని కొందరు ప్రయ
త్నించు చున్నట్లు, హిందూపత్రికకు వ్రాసిరి.
దేశీయుల యభిప్రాయ ప్రాబల్యమునకు
తా వియ్యకుండ, కొందరు నాయకులు నిరం
కుశముగ బ్రవర్తించుట అసభ్యము. దేశీయు
లిట్టి నిరంకుశ ప్రవర్తనమును సహించజా
లరు. సో సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి హెచ్చరికకు
ప్రజాభిభావములు గల వని, యిటీవల మాకు
జెలియవచ్చినది. దేశీయు లిట్టి నిరంకుశ ప్రవర్తన
మును సహించరని స్పష్టముగ జెలుపుట యవ
సరము. ప్రజలపుడే మేల్కొనుచున్నారని, నిన్నటి
దినము తిరువళ్ళిక్కే యందు జరిగిన బహిరంగసభ
జెలుకకయే జెలుపుచున్నది. ఆసభయందు తిలకు
మహాశయుడే కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షత వహింప
వలయునని, అత్యుత్సాహముతో దీర్ఘానింప
బడెను. ఆధ్రమహాశయులు తిలకు మహాశయుని
యధ్యక్షతనే నభిలషించెద రనుటకు సందియము
లేదు. తిలకు మహాశయు డధ్యక్షత వహింప
వలయుననిన, ప్రదేశ నిర్ణయ మందుకు
జగినట్లులే యుండవలెను. లక్ష్మణ పురము
సమావేశము జరుపుట కంగీకరింపలేదని జెలువ
బడినది. బొంబాయిగరము, సమావేశస్థానముగ
సూచింపబడినది. ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశ
మునకు ప్రత్యేకనియమములు కాంగ్రెసు విధాన
మున గాన్పించవు. కాంగ్రెసు నియమములే యీ
సభకును వర్తించునెడల, స్వమండలముగు బొంబా
యియందు, తిలకుగూర్చి వహించుటకువీలుం
డెను. కాని అట్టి నియమముతో నవసరముండదని,
న్యూయిండియా పత్రిక జెలుపుచున్నది. ఎటులయి
నను, అనుమానమున కాస్పదములేకుండ, వేరొక
మండలముననే సభను జరుపుట యుక్తమని దోచు
చున్నది. కలకత్తావారును, మద్రాసు వారును
ఈ సభ నా హ్వానించుటకు బూనుకొను
చున్నారు. మధ్యపరగణాల వారును యిందుకు
సంసిద్ధులగుచున్నట్లు జెలియచున్నది. ఈసమ
యమున ఆంధ్రరాష్ట్రము నూతనోత్సాహమును
వ్యక్తపరుపవలయును. రాష్ట్రీయసంఘము ప్రసా
దించబడిన ప్రథమ సంవత్సరముననే, ఆంధ్ర
దేశము ప్రత్యేకసభను జరిపి పేరెన్నిక గనినది.
అట్టిరే, ఈ సంసిద్ధతరుణమున దేశబాధ్యతల
వహించుటకు, ఆంధ్రదేశము సంసిద్ధముగ నున్న
ట్లు, వెల్లడి గావించవలయును. ఈ సమయమును
జారవిడచిన లాభ ముండదు. త్వరతోనే ఆంధ్ర
రాష్ట్రీయసంఘ సభను సమావేశపరచి ఈ సమ
స్యను నిర్ణయించి, కాంగ్రెసు సంఘ సభకు జెలు
పుట యుక్తము. మాంటాగూగారి సంస్కరణ
ములు ప్రకటించబడిన వెంటనే, అఖిలభారత
కాంగ్రెసు సంఘము గూడి, ప్రదేశనిర్ణయమును
గావించవలయును. ఆ సభ కాంధ్రప్రతినిధు లంద
రును వెడలి, తమ రాష్ట్రము ప్రత్యేకకాంగ్రెసు
సభను జరుపుట కుద్యుక్తురాలై యున్నదని వెల్లడి
పరచి, ఆంధ్రదేశ కారవమును సంరక్షించెదరు
గాక యని గోరుచున్నారము.

స్థానిక స్వపరిపాలనము.
లిడరుపత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది.
“నలహా నొసగు సంఘముల నిర్మాణము
గూర్చి సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు తమ తీర్మాన
మున చేసిన సూచనవంటి సూచననే రావుబహ
దూరు మోచర్ల రామచంద్రరావు కంతులుగారు
మద్రాసు శాసన నిర్మాణసభలో గావింపగ,
దివాను బహదూరు రాజగోపాలాచార్యుల వారి
సూచన నెదిరించుటయే గాక, రామచంద్రరావు
గారిని పరిహసించిరి. మద్రాసు ప్రభుత్వసభ్యు
లలో మిగిలినవారిని తమపక్షమునకు దీసికొన
గలిగినందులకు గర్వము జూపిరి. వారి యుప
న్యాసము దేశములో నాగ్రహకారణ మయ్యెను.
హిందూ, న్యూయిండియా పత్రికలు వీరి వాక్య
ములను తీవ్రముగ విమర్శించినవి. బహిరంగ
సభలో వీరిచర్య ఖండింపబడెను. రామచంద్ర
రావుగారి సూచన సంగీకరించిన సామ్రాజ్యప్రభు
త్వమువారి చర్యనుగూర్చి రాజగోపాలాచార్యులు
గారును వారితోటి సభ్యులును ఇపుడేమి తెలిపె
దరో? ఇందునుబట్టి, ఆలోచన, విచక్షణ జ్ఞానము,
ప్రభుత్వ సభ్యుల సామ్యేగాక, ప్రజాప్రతినిధులకు
గూడ సభికముగ గలవని, సువ్యక్తమగుటలేదా?”
హైందవ వైమానికులు
గ్రాభికు పత్రికకు నెంటు నిహాలు సింగుగారు
వైమానికులుగ బనిజేయుచున్న హైందవవిరులగు
హర్షిత్తుసింగు మాలికు, సేను, నెలింకారు, రాయి,
మోహనసింగు గార్ల చారిత్రమును వ్రాసియుండిరి.
హైందవులు, ఆధునిక యుద్ధమునం బెల్ల కష్టతర
మగు వైమానిక యుద్ధమున గూడ ప్రశంసగ
బనిజేయగల రని, యిందుమూలమున వ్యక్తమగు
చున్నది. అవకాశముల లేమియే హైందవుల వీర్య
ప్రతాపముల నడుగంట జేసినది. మాలికుగారు
చి. సి. యన్. పరీక్షను మానుకొని, వైమాని
కులుగ జేరి పనిచేయుచు, నిదివరకే శత్రువుల నతి
దైర్యముగ నెదుర్చుచుండిరి. ముందుగ ఫ్రాన్సులో
బనిచేసి, పిమ్మట ఇటలీలో వైమానికుడుగ బని
చేయుచుండెను. హైందవుల సామర్థ్యమును
శంకించు వారల కీ నిదర్శనము, నేత్రాంజనముగ
నుండగలదు.
బొంబాయి రాష్ట్రీయసంగ్రామసభ
ధిల్లీ సాంగ్రామికసభయందువలె గాక, బొం
బాయిరాష్ట్రీయసంగ్రామసభకు తిలకు, కేలాచారు,
కరాండికారు, బొమ్మాంజీ మొదలగు దేశనాయ
కులకు బొంబాయిప్రభుత్వమువారి హాజర మంపి
రని మహారాటా పత్రికవలన జెలిసికొనుట కెంత
యు సంతోషము గలుగుచున్నది. బొంబాయి ప్రభు
త్వమువారు చూపుచున్న దూరదృష్టి ప్రశంసార్హ
ము. మద్రాసు సాంగ్రామికసభ యంతరకును
జరిగి యుండలేదు. ఇంతకాలము జరుగకుండుటకు
కారణము గాన్పించదు. రాష్ట్రీయ నిక్రూటింగు
సంఘమునందు ప్రజల విశ్వాసము చూరకొనిన
నాయకులు సభ్యులుగ జేర్చికొనబడలేదు. ఇక
ముందయినను బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి పద్ధ
తినే, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి వలంబించుట
శ్రేయోదాయక మని తెలుపుచున్నారము.
మాసిన రూపాయి నోట్లు
మాసిపోయిన రూపాయి నోట్లు దీసికొనుట
కనేకు లభ్యంతర పెట్టుచున్నారు. మద్రాసు
ప్రభుత్వమువారి పును ప్రచురించిన యీదిగువ
ప్రకటనము ప్రజల సందియముల నెల్ల బాపగలదు.

“రూపాయి, రు 2-8-0 నోట్లు కొత్తగ
బయలు వెడలినపుడు, సగమునోట్లు, దేశీయ సం
బంధులు గలిగిన నోట్లు, ఆకారము బూర్తిగ చెడిన
నోట్లు, చెల్లవని, కలెక్టరుల కుత్తరువు లంపబడి
నవి. ఈ విషయమై అనేక చిక్కులు పిమ్మట
గలిగినవి. అందుచే కలెక్టరులకు వేరొక ప్రకటన
మంపబడినది. నోటు చిరిగినంత మాత్రముచే గాని,
షరిన మైన త మాత్రముచే గాని, నోటు చెల్ల
నట్లుల ఎంచగూడదు. నోటును గుర్తించుట కష్ట
మయినపుడును, నంబరు తెలిసికొనుటకు వీలులేనం
తగ చెడినపుడును మాత్రమే, నోటు చెల్లదని ఎంచ
వలెను.”
ప్రత్యేక జాతీయ మహాసభ.
తిలకు మహాశయుని యధ్యక్షత.
ఆంధ్రుల ప్రజాభిప్రాయము.
I
అయ్యో, మనయద్వైత మేమియో గాని నానాటికి దేశ
మయొక్క విషమస్థితి తీవ్రమమున దాలుచున్నది. పది
సంవత్సరముల క్రిందటికంటె మరి నెలకొల్ప కఠులయెంచు
నాయకులు పాడమాపుచున్నా దుకనంతమృగాని విచిత్రవైఖరి
యేక్షణమున నేరూపుదాల్చుకో యే జ్యోతిష్కాదును వచింప
జాలవన్నాడు. ఈ దుస్థితివారమున అవసరదేశీయమహా
సభ గూడ నున్నది. ప్రదేశమును గురించియు, సభాధ్యక్షుని గు
రించియు మహాశయులు పలువురు కుటలుపన్ని నాటక
మాడెంచుచున్నారు. దీనివిషయమై ఆంధ్రపత్రికా పాఠకు
లకు తమకు వివరము గా జెలుపు నవసర ముండదు.
ప్రత్యేక రాష్ట్రీయసభను ప్రసాదించిన దేశీయమహా
సభకు ఈ సమయమున అవసరదేశీయ మహాసభ నాహ్వానించి
కృతకృత్యులగుటకన్న ఆంధ్రులకవసరమ కృతజ్ఞత మతీయొక
టుండవోదు. భగవాన్ తిలకగారి సభాధిపతిగా నింతర
కెన్నుకొన భారతీయులు కృతఘ్నులయి యున్నారనట
జగదనితము. ఇట్టి విషమస్థితియందలి సాధారణ పురుషుడగు
భగవాన్ కన్న మరొకటి పదవి సభ్యునియట కష్టముగారు.
కాన ఆంధ్రనాయకులారా! సోదరులారా! సమయమును గురై
తీరిగి ప్రతిగాయమునకు వెల్లె పురోధించి ఆంధ్రదేశమునకు
మహాసభ నాహ్వానించి భగవాన్ తిలకను అధ్యక్షునిగా
నెన్నుకొని భవ్యులుగా బ్రాభ్యులు.
సింహపురి } చతుర్వేదల వేంకటకృష్ణ.
బాక-4. }
II
అయ్యో, మాంటాగూ పర్యటిగారి సంస్కరణ విధాన
మింతను వెలువడలేదు. నిన్న మొన్నటి వార్తాపత్రికలలో
నిరంకుశ కొన్ని దినములు పట్టుకొట్టు ప్రకటించబడి యుండెను.
సంస్కరణములే విధముగా నుండనో తెలియకమునుపే జాతీయ
మహాసభ జరిపెనందున ఉపయోగములేదు. కాని వసంతమృ
గాయను, ఆమె యజుర్యులు అరు సి. పి. రామస్వామయ్య
రుగారును ఈలోపుగానే సభజరిపి యేదో ఒకవిధముగా తీర్చా
నము కావించవలయునని ప్రయత్నించుట జేయుచున్నారు.
అయ్యగారు కట్టకడపట విధియుగా నెలనిర్దుకో కాని ప్రస్తుత
ముమాత్రము వెనుకంజదేయుచున్నట్లుల తోచుచున్నది.
ఇట్టి సమయమందు ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ ఉపసంఘమునామె
కాటనే ఒక సభ చేసి మాంటాగూగారి సంస్కరణములు
ప్రకటించబడిన నెలదినములవఱకు జాతీయ మహాసభ జరుప
కూడదనియును, తరువాత జరుపునపుడు ఆంధ్రదేశములోనే
జరుపవలయుననియు, ఆ సభకు భగవాన్ తిలక గాకే అధ్య
క్షులుగా నుండవలయుననియు తీర్మానించి కార్యసాధనకు
కడంగవలయును. ఈ సమయమున బాడవిడిచినయెడల ఎట్లకే
లకు ననకు కర్మిచున్న మోతక అంతకంటె పనికిమాలిన సం
స్కరణములో గవ్వ మెంటుపారు ప్రసాదించురు.
ఈ విషయమై ప్రతియూరిలోను, పల్లెలోను సభలు
జరిపి కష్టమే కా ప్రాచీన కార్యదమ్ములకును వార్తాపత్రిక
లకును నమాచారిములును బంధులు యుచియు, అవసరము.
వచనము }
బాక-5. } ప్రదేశము మనుచుంలేరావు.

రెండవ యుద్ధబుణమునకు

(1197)

ద ర ఖా న్తు లి పు డ నే క్షి త ము లు.

ఈ బుణము నుండికి కీర్తిచొప్పున ఈయబడును. వృత్తికన్నలేదు. ఈ యుద్ధబుణ పత్రములు మరల 1921వ సంవత్సరములో నూటికి నూరుపాదులు యివ్వబడును. 1923 వ సం॥లో గూడ నూటికి నూరుపాదులు లియబడును. 1925సం॥లో 100-కి 103 చూపు, 1928లో 100-కి 105 చూపాదులును పత్రములనుకొనువారి యిష్టప్రకార మియ్యబడును.

ఇంతకంటె భద్రమైన సొమ్ముదామకొనుపద్ధతి వేరులేదు.

ఈ ప్రకటననే దరఖాస్తుక డపయోగించుకొనుటకు వీని చింపి మీ పేరువ్రాసి పంపును.

ద ర ఖా న్తు న మూ నా.

మదరాసు జ్యూనివర్సిటీ,.....1918.

కో కా థ ప తి.

ప్రియమైన ఆయ్యా,

ఇంతటిలోరూపాయలకెక్కువ లేక రొక్క మును పంపుచున్నాను.

దీనికోక యుద్ధబుణపత్రమును (ప్రామిషనరీటు *) మొదటిని నిప్పించిన మీ కెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఈ పత్రపు సొమ్మును ఏ సంవత్సరములో సొమ్ముకావలయునో ఆ సంవత్సర ముండనిచ్చి తక్కినవానిని కొట్టివేయుదు.

* 1921, 23, 25, 28 సంవత్సరములో వాపసుచేయవలయును.

ప్రేమిలో ఇవ్వబడును.

ఇట్లు విశ్వసనీయుడు.

నేను.....చిలాసము..... (స్వస్థముగ వ్రాయుడు.)

ఐరోపామహాసంగ్రామము

వైటరు ఏజెన్సీ

ప్రార్థన

శత్రువులను పలుతావుల నిరోధించుట.

లండను, జూన్ 4:- పరమపూజ్య గత రాత్రి యిటుల ప్రకటించిరి. జర్మనులు క్రొత్తసేవలతో ద్వీపమును తీవ్రతతో ఓటుచే ఓర్పుల మధ్య తలపడిరి. ఎయునుకుత్తరమున వారు మాంటిడి బోయిజేవద్ద తలపడిరి. దానిని మేము రిక సారి వరల జేకపరుచుకొంటిమి. ఓయిచే ఎయులకు పర్యమాలన సోనుటో వెంటి విక్రేల ప్రాంతమున జర్మనులతలపడి యాడిరి. జర్మనులు ఎయును ఓర్పులకును పర్య ఉత్తర ప్రాంతి కలనుండి విల్లెర్స్ కాటెబ్బు అదనిని జేకపరుచుకొన యత్నించిరి. మాసేలు వారివెదిరించి చాలవచ్చడని పారనోడెక. సోయినన్ను పడచుటకు వెరనెంటుకు తూర్పునకు వడి. జమున సోయినన్న మిస్సీ ఆఫోయిను వాకాటెలు యెద్దకు లిజ అదని ప్రాప్తి నులకుతూర్పునకు శత్రువులు నిరోధించుచుండిరి. మేము కలపడి పాకలోలను వకపరుచు కొంటిమి. తీర్పు మారీనులకు మధ్య మార్పులేదు. విల్లీఎను టూర్నెండానెను ప్రాంతమున చాంప్లెటు కుత్తరమున ఆంగ్ల పరామసేనలు తమ స్థానములను నిలుపుకొనెను. ఈతల 1,2 తేదీలలో 29 జర్మను విమానములను కేలగుల్చి 24 టిని నష్టపరచితిమి. 130 టన్నుల బొంబులను కదలితిమి. మరీనాలుగు విమానములను మా ఫిరంగులు బాకనము చేసినవి.

పట్టుబడిన సైనికులు.

4 వ తేదీని మార్చులు పోగుగా రిటుల ప్రకటించిరి. యెయునెల కుత్తరమున పరమపూజ్య శత్రువులను తలపిరి. ఈ నెల 2 వ తేదీని ప్రజలెపుట ఆగ్నేయమున 288 మందిని పట్టుకొంటిమి. టూర్నెండానెక కతఫ్ఫుని 30 మరకంగులను చాలకందకముల మోర్తాలను పట్టుకొంటిమి. మారిమానములు 18 టన్నుల బొంబులను కదలెను. 3 శత్రువిమానములను ధ్వంసముచేసి 14 కి నష్టము కలిగించితిమి. 3 ఆంగ్లవిమానములు కనబడలేదు. 3 వ తేదీ రాత్రి డెకాలో నెంటుక్వోటను వా లెక్సెనెనుల సైని 8 టన్నుల బొంబులను కదలితిమి.

నాకావిమానములు

లండను, జూన్ 5:- గురు భావభారములకు మధ్య నాకావిమానములు బ్రూజెన డాకులమోడను కీల్లూజిక్వెంకు లమోడను పగలును రాత్రియును దాడినది వెను. చాల టన్నులు బొంబులనుకదలి నష్టము కలిగించెను. ఛాయాపటములనుకదల చాల నష్టము కలిగినదని స్పష్టమైనది. 3 శత్రువిమానములు మండి పోయినవి. 3 నష్టపడిపోయినవి. మారి మాయు కనబడలేదు. అంతలో విమానములు తేచి ఒక ఆంతర్గామిని కలపడి చాల కుందుగనులను గుర్తించెను. ఒక జర్మనుకూడ వాక కనబడి నదిగాని వారు దానిని తలపడ చాలక మానిరి. ఒక నాకా విమానము కనబడలేదని నాకాదశమువారు తెలిపిరి.

శత్రువులు ఫిరంగులను గాల్చుట.

లండను, జూన్ 5:- బ్రిటిషు ప్రకటనము:- నిన్న రాత్రి మెర్సిల్లీకి దక్షిణమున సెక దాడి నొనరించి మేము కొంత మంది కైడిలను పట్టుకొంటిమి. పూర్వపు లెక్కనుకదల పశ్చిమ మం వచ్చు క్రొత్త విజేతమును శత్రువు లెదిరింప మేము వారిని కలిమివేసి కొంతమందిని బట్టుకొంటిమి. ఆల్బెర్ట్ నెల్లీల మధ్య నేటి యాదాయము శత్రువుల తీవ్రముగ ఫిరంగులను గాల్చిరి.

లండను, జూన్ 5:- మార్చి, ఓర్పులముందుగ జర్మను లొంగించుచుండిన పురోగమనమును పరమపూజ్య పట్టుపట్టి విజయవంతముగ నిలువరించిరి.

ఇంగ్లండు

హిందూదేశ సంస్కరణములు.

లండను, జూన్ 5:- ప్రజలమండిరమున మాంపేగు గారిట్లు చెప్పిరి:- యుద్ధమంతివర్తమువారు తామును ఛెమ్మ ఫర్దగారును గలసి చేసిన తీర్మానముల వారీలించుచున్నామి. యుద్ధవిషయముల తర్కించుటను పూర్తిగ నివర్ణులగుటచే తీర్మాన మొకకు చేయబడలేదు.

లండను, జూన్ 4:- వార్తాసంఘమువారి రిట్లు తెలియ బరచుచున్నారు: పట్టుబడిన ఆంగ్లజైద్య విద్యార్థి యొకడు చెన్నైనుచు జర్మనులు పలికినమాట లబద్ధమునను నావికాధికారు లిట్లుచున్నారు:- “జెర్మను ఆస్ట్రీలియా” అనుష్ఠితమగు మీరుగ గాని మరీయే బ్రిటిషు అనుప్రతియోధమీనుగ గాని ఆయుధసామగ్రిల నొంపవలెను.

ఇటలీ

ఇటలీ ప్రకటనము

లండను, జూన్ 2:- ఇటలీ అధికారప్రకటన:- మే 25 వ తేదీ నుండియు మారిమానములు 14 శత్రువిమానముల ధ్వంసము చేసినవి. మరియొక దాని తలమివైచితిమి. బ్రిటిషు విమాన మొకటి మరల లేదు.

రష్యా

సోవియట్లు విరోధులు.

లండను, జూన్ 3:- రష్యా వాయువార్త యొకటి ఈక్రందిభిమున తెలుపుచున్నదని వార్తాసంఘమువారు ప్రకటించుచున్నారు. వెల్ట్రోగ్రాడు, మాస్కో, క్యూబాను, డాను నదీప్రదేశములు మొదలగు ప్రదేశములను దున్ను కార్మికులను సేదయెతులను ఆయుధముల చాల్చు నిష్పంధింపవలసినదని ఈ 29 వ తేదీని సోవియట్లు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు తీర్మానించిరి. మాస్కోలో సైనిక కాపరము ప్రకటింపబడినది. విల్లెవోద్గను ప్రతికూలు రెండవీని బంధింపవలసినదని

యు, పత్రికలనుగూర్చి కలెచర్లు బూసవలసినదనియు నందు ప్రకటికృత మయ్యెను. మరియు నందు విప్లవ ప్రతికూల్యాద్యులు మొకటి బయలుపడలే ననియు, దానిని విజేతపు పెట్టుబడి విశేషముగ నున్నదనియు, ఈ మహాద్వయము వెల్ట్రోగ్రాడు మాస్కోలందు కనిపెట్టబడెననియు, అది రష్యాయంతటను వ్యాపించి యున్నదని కనిపెట్టబడినటుల ప్రకటింపబడెను. రెయల్వేజంక్షనులను రోడ్లను పట్టుకొని ఆల్లరిజేసిన సెవిబోస్కో చాక్కు దళము తిరుగబడుట కీ కుట్రయే కారణము. పురములనుండి వచ్చు ఏజెంట్లు పిండిని ప్రాగుచేయ ప్రయత్నించుచుండ భూస్వాములు భాగ్యవంతులగు రయతులనందరిని వారికి ప్రతికారముగ గూడ జేయుచున్నారు. క్యూబాను డాను ప్రాంతములందు పిండికొట్టులకు విప్లవ ప్రతికూలరవలన హాని తటస్థించుచున్నది. వా రొక బ్యాంకును జెట్టి విదేశీయుల మధ్యకర్తవ్యము నొంద బ్రయత్నించుచున్నారు. పారిశ్రామిక రాష్ట్రములందును, కాయధాన్యముల పండించు రాష్ట్రములందును గల సేదవాద్ర సహాయము నొందిన నీకుట్రను ధ్వంసముచేయవచ్చునని సోవియట్లు సభ వారు విశ్వసించుచున్నారు.

వృత్తాంతములు

వరదలు:- బర్మాలో వరదల వలన కలిగినంగండ్లు పూడ్చబడినవి. రైలుబండ్లు సరిగ నడుచుచున్నవి.

సెంట్రలు పబ్లిసిటీ బోర్డు సర్ విలియము విస్సెంటు గారి యాజమాన్యమున జూన్ 5-వ తేదీని సమావేశమయ్యెను. ఆఫ్యూకులు సంప్రదముగ సభా కార్యముల వివరించిరి. ఫుడ్ సప్లయ ట్రాన్సుపోర్టు బోర్డు గూడ నేటియుదయము సమావేశమయ్యెను.

ఒక పాంకటని పట్టుకొనుట:- 1904లో బర్మాలో సెకడు తన భార్య పరియొకనితో నెక్కుడు చనువుగ నున్నదని అనుమానపడి వానిని చంపి పారిపోయెను. వానికి వాత్యలో సమాకారులైన మరియుద్దరిని పోలీసువారు పట్టుకొనిరిగాని పాంకటను దొరకలేదు. జర్మరాంబరు ఆనువాని నిపుడు రంగూనులో సెక సి. వి. డి. ఇన్ స్పెక్టరు పట్టుకొనెను.

హిందూదేశ యుద్ధబుణమునకు తగిన సహాయ మొనరించు నిమిత్తము నిన్న రాత్రి కరాచీలో పెద్ద బహిరంగ సభ జేయబడెను. సింధుదేశపు కమిషనరు హెచ్. ఎస్. లాలెస్సు సి. ఎస్. వి. గారు సభాధిపత్యమును వహించి క్రిందటికర్తాయము హిందూదేశము తల 1కి రూ 2 ల చొప్పున ధనము నీయగా సింధుదేశము తలకి రూ 5 ల చొప్పున నీయగలుగుటకు తోపాదహానునిరి. యుద్ధబుణమున కప్పుడే కరాచీలో 20 లక్ష లొంగబడినవి. తగినంత ధనమును వసూలుజేయుట కనేక సంఘములు సాపింపబడినవి.

యుద్ధపత్రముల విక్రయము:- ఈనెల 4-వ తేదీకి బ్యాంకులలో విక్రయింపబడిన యుద్ధపత్రముల వివరము.

బంగారము	ర 8,67,08,500
బొంబాయి	1,82,15,500
చెన్నై	86,25,500
పంజాబు	84,85,000
బర్మా	28,82,500
సంయుక్త రాష్ట్రములు	20,80,000
మధ్యరాష్ట్రములు	9,66,700
బీహారు ఒరిస్సా	7,11,800

యుద్ధ బుణము:- బొంబాయి నగరమున ప్రభువు యుద్ధబుణ దినసమున యుద్ధపత్రములు విశేషముగ గోరబడినవి. మొన్నటిదినము బొంబాయి బ్యాంకు నకు తీరిక లేకుండ పనియొండెను. జనరలు పోస్టాఫీసు సేవింగ్సు బ్యాంకు వారికిని అట్లానే తీరిక లేకుండెను. బొంబులను కొనువారికి పెద్దబరు 14 వ తేదీవరకును వృద్ధి ఇచ్చినట్లుచేయబడెను. నిన్నటి దినము బ్యాంకులలో బొంబులను కొన్న క్యక్తి మొత్తములలో పెద్దది 15 లక్షల రూపాయలు విలువగలిగి యున్నది. మెర్సాంజి అందునన్న కంపెనీవారు పదిలకుల బొంబులను కొనిరి పోస్టాఫీసువద్దను చాలనిశేషముగ పనిచేసినది. నిజముగ గట్టిపని 4 వ తేదీ మొదలగు నారంభించును. బొంబాయి సెంట్రలు బ్యాంకున కెన్నియో దరఖాస్తులు వచ్చినవి తెలియుచున్నది. 3 వ తేదీనాటి రాత్రి యేను గంటలకు బొంబాయి రాజధానియంతటను వసూలైన మొత్తము రూ 158 లక్షలకు పెరిగియున్నది.

హెచ్చుదరలు.

III

ప్రజాసోపానము.

ఈ ప్రకరణమున ప్రజాసోపానము వారసంగి నందువలన గలుగు ఫలితములను మెకెచ్చి గారు తమ గ్రంథమున తేల్చియున్నారు. ఇందుములమున ఫలితములను వర్తకులు సకలైక్యతలతో తుల్యమునందుటయు, వీరులు కుదురుకూడు తేకవలయును ముందుకుంటయు సంభవించుచున్నది. ప్రజాసోపానము అంగీకరించుచు భవము ద్వీగుణీకృతమైనదియు అందుచే భవము రెండింతలుగ హెచ్చినవనియు మే మిదివరకే తెలిసియుంటిమి. ఈ సోపానము సంగక పూర్వము భవముల కపారవృద్ధిచేయుచు ముఖ్యమంత్రిగల పరిశోధకులు వారికిమిత్ర లాభదాయకములుగ చేసినవి. స్థితిగతులు యథా ప్రకారముగానే యుండి, మారకున్నచో ప్రజా సామాన్యము నకు చాల లాభకరముగ నుండియుండును. ఈ విషయ మెట్లు సంభవమో యిందుక చర్చింతుము. తేకవందు భవము వృద్ధియైనయెడల, వర్తకులు అప్పులు పెట్టి, వరపతి వృద్ధిచేందుటకును వీలుకలుగును. ఇందుములమున వర్తకులు యెక్కుడుభవమును ఆర్జించుట కనుగును. ఏలనన, పదార్థము లధికము వృద్ధిచేయుటచే, విశేషలాభము వీరికికూడ గలదు. ఇంతేగాక వీరు వీరి కూలీలకొరకు బలైయు సాధారణముగ మారకయే యుండును. ఒక కేళి మారినను, ఇది ధరల అభివృద్ధికి తగినవిధమున పెన్నట్టికి మార్పునొందవలసి మన కనుభవ తేద్యమే! కావున పదార్థముల ధరలు హెచ్చుటయు, కూలీ యధాస్థితియందే యుండుటయు వర్తకులకు చాల లాభదాయకములు. కాని యాస్థితి తీవ్రతమైనపుడు కూలీ వాండ్లు సమ్మెకట్టుచుండురు. ఇందులకు వారిని దూషించుట వలన లాభములేదు. ఇది స్వాభావికమే! తేకవందు హెచ్చుచున్న మరణసంఖ్యను తిలకింపుడు! ఆహారపదార్థములతేమయే యిందులకు గారణము. వీరులను, కూలీవాండ్లను యీ సమయమున నమితకష్టము లనుభవించుచున్నారు.

జీతముల పెరిగినవారు కూలీలకంటె నెక్కుడు దుష్ఠితియందున్నారు. ఏలనన, వీరు కూలీలకంటె తమజీతములను వృద్ధి గావించుకొనుట కవకాశముండదు. బ్రిటిషువారికి 5000 పానల జీతము. ఇది యెద్దిమునకు పూర్వమునందును, తరువాతను గూడ మార్పునొందకయే యున్నది. ధరలు రెట్టింపు అగుటచే అతనికిదివరకు 5000 పానలకువచ్చుచున్నపుడు కిష్టము 10,000 పానలు వెచ్చింపవలసియున్నది. అనగా అతని ఆదాయము సగము తగ్గినది అర్థము. ఈ విషయమున ప్రభుత్వోద్యోగులకు చాలనష్టము కలుగుచున్నది. సోపానమొనర్చుచేసి, తిన్నా లమున ధరలను హెచ్చుగావించుటకు ప్రభుత్వమువారే కారకులైనను, వారు తమ యుద్యోగియుల జీతములను తదనగుణముగ వృద్ధి చేయ నెల్లరు. ఉపకార భృతిలేకుండు నేమో అనుభయమున ప్రభుత్వ సేవకులు మిన్నకుందురు.

ఇకనట్టి ప్రజాసోపానము యెంతవరకావశ్యకమో చర్చింతుము. యద్ధము ప్రారంభమైన పిమ్మట సంభవింపవచ్చు ఆర్థిక దుస్థితిని తొలగించుటయే యాసోపాన మెందుట యందలి యుద్దేశ్యము. ప్రభుత్వము వారికి భవము వలయునెడల పన్నుల విధించియు, అప్పులవీసి కొని యు, భవమును సేకరింప వలెగాని, ప్రజాసోపానముగల అసమంజసమని మెకెచ్చి గారు వ్రాసియున్నారు. “ప్రభుత్వమువారు సంగ్రామమునకు వలయు పదార్థముల కొనుటకు దేకవందలి భవమును వృద్ధి గావించు నుద్దేశ్యముతో సోపానమును నొందించినది కొందరు నుడువుచున్నారు. ఈ విషయము నిజమే కాకప్పుడు. కాని యందువలన ప్రభుత్వోద్యోగము సఫలీకృతము కాలేదు. భవము హెచ్చిన మాట నిజమేకాని వానితోబాటు ధరలకూడ హెచ్చుటచే ప్రజలకు నిజమేకాని వానితోబాటు ధరలకూడ హెచ్చుటచే ప్రజలకు గలుగుకష్టము లపారములగ నున్నవి. భవంతయు భవనంతుల హస్తాంతరములకును వీరులదారిద్ర్యము హెచ్చుచుండటయు సంభవించుటచే యాసోపానధర్మయే సర్వాధ్యములకును లభ్యమేకెచ్చి గారు వ్రాసియున్నారు.

— రెండవ యిండియా యుద్ధమునమునకు మూడవతేదీన పంపబడిన దరఖాస్తుల మొత్తము రూ. 8,95,85,000 లు వివిధ రాష్ట్రముల వివరములు మధ్యరాసు, 86, 23, 000 బొంబాయి 1,58,10, 000; బెంగాలు 2, 54, 10, 000; సయ్యత్ రాష్ట్రములు 20, 80, 000; పంజాబు 34, 85, 000; బర్మా 28, 32, 000; బీహారు 2, 08, 000; మధ్య రాష్ట్రములు 9, 40, 000.

గోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురము తాలూకా కోటిపలి యందు గ్రామసంఘము నెలకొల్పబడినది.

ఒకవిశేషము యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. శ్రీమూర్తి నైసర్ విద్యార్థులు అమలాపురంబోద్ధ హైస్కూల్ నందు ముప్పదిమంది నెగ్గినట్లు తెలియుచున్నది.

గుంటూరుజిల్లా బాపట్లయందు దత్తాత్రేయ మంటపమున పేర నొక దివ్యభవనము నూతనముగా నిర్మింపబడినది. అందు శంకరవిగ్రహమును నెలకొల్పబడినది.

విశాఖపట్టణము జిల్లా ఎలమంచిలి యందలి పాతకాల విద్యార్థి సంఘపు స్వీకృత వారికోశమునై. ఆనంతరావు పంతులుగారి యాజమాన్యము క్రిందను 9,10 తేదీలను జరుగును.

గోదావరిజిల్లా రాజోలుతాలూకా పుల్లెటిట్లకు కాపురముల వక్రలంక వీరభద్రరావు అను విద్యార్థి తన వివాహ కాలమునందు బందరు జాతీయకళాశాల కోక పెద్దకానుకు కట్టుము క్రిందవచ్చెను.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘ సభ్యులను గుంటూరు జిల్లా శేషలేఖతాలూకా గ్రంథాలయ సంఘ కార్యదర్శి అబ్బి నేని రాఘవ చౌదరి గారు ఓలేరులోయున్న చౌదరి గ్రంథాలయమున కుచితముగా పదనొకండు గ్రంథ రాజముల నిచ్చిరి.

జూన్ 2-వ తేదీ సాయంత్రము 4 గంటలకు విశాఖ పట్నం రైల్వేస్టేషన్ కమాజమువారు అసిస్టెంటు డ్రేవనుమాట్టరుగారు సుబ్బరామయ్య పంతులుగారిని కాకినాడ డ్రేవనుకు బరిచీతకేరయన తత్ సమాజము వారు కర్నూరునుండి తాంబూలాది సత్కారము లొసంగిరి.

విజయనగరం అయ్య కోనేటి తూర్పుగట్టున కేంకేసి యున్న వీరాంజనేయస్వామివారి వృంధి మహోత్సవము కాలే యుక్తివారు సంవత్సర వైశాఖ బి. ౧౦ మంగళవారం రోజున భోగ రాగములను స్వశ్యాగితవాద్య హరికథా కాలతేపములును జరిగినది.

కాళహస్తియందు మే 28 తేదీ సాయంత్రము 5 ఘంటలకు కురువాద రాఘవయ్యగారి యాజమాన్యముక్రింద చోర గుడి వేంకటాద్రిపంతులు స్త్రీదేవు (బాపట్ల) గారు “జాతీయ విద్య”ను గురించి, పురజల కల్పరతును నొక యువస్వామిని వొసంగిరి.

బ్రాహ్మణకాక అగ్రహారమునందు మద్రాసు వారా యణ గురువయ్య శ్రీకృష్ణగారి చారిట్టిటెస్టి మే నెల 20 తారీఖున 25 గురు బాలాతో ధర్మపాతశాలకు స్థాపించి యూరి నివాసులగు గొట్టమక్కల వెంకయ్య గారిని ఉపాధ్యాయులుగాను మరి 5 గురిని సబోకమిటీవారు గాను నియమించిరి.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలాధ్యక్షు లిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—బందరు చెన్నగిరిపేటలో పాళ్యుర్తి రంగారావు సాహిత్యకారుగారు వైశ్య బాలర విద్యార్థివృద్ధి నిమిత్తం 100 లును పేరూరి విశ్వనాథంగారు తిమ్మని కుమారుని వివాహ కట్నం 50 లును మే 15 తేదీన ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు జరు వచ్చినవి.

రంగూను. రిక్నాకూలీల అల్లరులు:—రిక్నాకూలీల అల్లరులన నేడు రంగూనులో చాలకష్టముగనున్నది. రెండునెలలక్రిందట కాసింపబడిన రిక్నా నిబంధనలు బాగులేకుండుటయే యీ యల్లరులకు కారణము. రిక్నా వారినంగలిన రెండుమాసములక్రిందట చెప్పగా జూను 1వ తేదీనుండి నిబంధనలు లోనికివచ్చినయియు ఈ లోపని జరుగుచుండుటకును లైసెన్సులీసీ కొనుటకును ఏర్పాటులేక నోజునకు 100 లైసెన్సులీసులును వారికి హెచ్చరిక పంపబడెను. అయినను మొదటిగోజునే నెలకొని ప్రజలు లైసెన్సు కార్యాలయమును చుట్టుముట్టిరి. నూరుమందికి మాత్రమే లైసెన్సులీసు బడెను. తక్కినవారిని పొయ్యన, వారలుబోక నిలిచి రాళ్లు, కట్టలులకు వ్యర్థ వారంభించిరి. డిపో వెలకు వెంకు లూడవీను బడెను. ఆ డిపోను కాపాడుమండిన ఇన్స్పెక్టరును డెప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరును లోపల గూర్చుండవలసినవారైరి. పోలీసు జవానులు చుట్టుప్రక్కలకుండు ఆసుపతులకు బోవల సినవారైరి. ఆశ్వికరక్షకభటు లప్పు డవృత్తికివచ్చి అందఱిని చెల్లాచెదురుజేసి వారి నానుకుడుగ నన్ను వృత్తు నొకని మరి 12 రుసు అరెస్టుజేసిరి. ఇట్టి అల్లరులు వరల వచ్చునను భవమున డిపోవద్ద ననేకమంది కాపు ఉంచబడిరి.

ఏలూరు వార్తలు

ఆర్యవైశ్యసంఘము (మా స్వకీయవిశేషనివర్తనంబు)

ఏలూరు, జూను 2:—ఏలూరు ఆర్యవైశ్యసంఘముయొక్క సాంకేతికీర్తనము మే నెల 31 వ తేదీ సాయంత్రములకు పురమందిరమున జరుపబడెను. బందరు వాస్తవ్యులు మద్దుల రామానుజరావు గారధ్యక్షుక వహించిరి. ఈ ఆర్యవైశ్యసంఘము ప్రథమమున 1914 సం॥ములో స్థాపింపబడి కొంతకాలము సుఖనిద్రపోయినది. తిరిగి 1916 సంవత్సరము నవంబరు నెలలో మేల్కొంది అవ్వజినండియు ప్రజోపకారమయిన కార్యములు జేయుచు అభివృద్ధి గాంచుచున్నది. ఈసంఘము వైశ్యకులభివృద్ధికి అనేకవిధముల పాటుపడుచున్నది. ఇంతవరకు ఆరుగురు వీరవైశ్యబాలరకు విద్య గలిపించుభారము వహించియున్నది. ఫుట్ బాలు పెన్ని సు బాడ్చింటను అటల యందు పంచెములు పెట్టి బహుమతుల నిచ్చుచున్నది. ఈ సంఘముయొక్క ప్రస్తుతపు ఆదాయము బహుతక్కువగా నున్నది. అనేకమంది భాగ్యవంతులు వైశ్యకీర్తనలు మా పురమునందుండ సంఘమున కెట్టి లోపమును కలుగదని నానమ్మకము. సాంకేతికీర్తనమునాడు అధ్యక్షులు వైశ్యులకు సంబంధించిన అనేకవిషయములకు గురించి విపులముగా బోధించుచు ప్రారంభోపన్యాసమిచ్చిరి. తరువాత సంఘకార్యదర్శి మాజీటి రామచంద్రరావు గారు రిపోర్టును చదివిరి. అటుపిమ్మట కాకినాడ కాపురములు పెద్ది భోల్ల సుబ్బారాయుడు పంతులుగారు సేవాధర్మమును గురించి ప్రజలకు కులభయగ బోధపడునట్లు చక్కనికైలిన ఉపన్యాసము గావించిరి. పిమ్మట రాజమృడినాస్థవ్యులు న:బూరి గోపాలరావుగారు ఆర్యవైశ్యులను గురించి ఉపన్యసించిరి. వైశ్యబాలురు పేక్సియరు జేసిన మర్చెంటు ఆఫ్ పెన్ని సు అను నాటకములోని విచారణరంగమును జనానురంజకముగ ప్రదర్శించిరి. సభాధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసముతోను వంద నార్వితములతోను సభ ముగిసెను.

రాత్రులు కన్నించు చేతి గడియారములు.
ఎంత యద్ధరాత్రియందైనను కాలము చక్కగా తెల్పు గడియారములు వెల 15 రూపాయలు మొదలు 50 రూపాయలవఱకు యున్నది.
జీనీవా చేతిగడియారము వెండితో చేయబడినది.
7-8-0
డిప్లొ నిక్కెల్ వెండిది 6-0-0
“ఫూజ్” పాంజెను పేనా 14 వన్న బంగారు పాళిలో 3-8-0
యమ్. హెచ్. రావు అందు సన్ను, 1150 కాకినాడ (గోదావరిజిల్లా)

Behar
A Case Under Defence of India Act.
Patna High Court Judgment.

BANKIPORE, June 4.
A Full Bench of the Patna High Court delivered judgment to-day in the matter of the Defence of India Act in which the petitioner asked the High Court to exercise their powers of superintendence over Special Tribunals. All three Judges delivered separate but concurring judgments holding that the High Court had no power to interfere and discharged the rule. The Chief Justice observed that he was unable to discover any ambiguity in the wording of the Section of the Act, and he was unable to find any expressed or implied intention of Legislature to confer on High Court powers of superintendence over these courts. It was quite clearly expressed by the Act that judgment of these courts should be final and conclusive and in his opinion the wording of the Act was incapable of any other construction. His Lordship then discussed at length the powers of the Governor-General-in-Council to create courts not subject to appellate jurisdiction of the High Court. The Court also held that rules framed by Local Government under the Act were not “ultra vires” but were valid. The petition was accordingly rejected.

South India

BANGALORE, June 4.
The results of the first final B. A., examination of the Mysore University have been published. It is stated that the examiners included Professors from outside the province. It is understood that the first convocation of the University would be held during the Dassarah this year.

Weather Report.

SIMLA, June 4.
The Bombay monsoon has given little rain outside the Gangetic plain. Rain has been nearly general in Assam, Bengal, east United Provinces, east Punjab and Malabar and local in Lower Burma, and Bihar and Orissa. A few falls also occurred in Upper Burma and West United Provinces. Chiefamounts are:—Dibrugarh and Tezpur 2 inches, Cherrapunji 9, Shillong, Dhubri and Cox's Bazar 4, Chittagong 5, Dooajpur 2, Burdwan, Jalpaiguri and Ranchi 1, Chaibassa and Baruilly 1, Delhi, Amballa and Ludhiana 1/2, and Cochin.
FORECAST:—No large Change.

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Western Front

Enemy Stopped in Many Places.

LONDON, June 4.
(2 A. M.)—Last night's French communique said:—The battle was resumed with great intensity during last night and to-day. The Germans with fresh forces attacked between Oise and Ourcq with redoubled violence. North of Aisne the attacks were directed against Mont-de-Choisy which for the fifth time we recaptured. All other enemy attempts between the Oise and the Aisne especially north of Moulin-Sous-Touvent and Vingre were in vain.

Between the Aisne and the Ourcq the Germans attempted by desperate efforts to penetrate the forest of Villers-Cotterets from North and East. Our troops heroically withstood the shock of the enemy's forces on this front and broke their advance inflicting bloody losses. West of Soissons, east of Pernant and also further south on the general line of Saconin-Missy-Aux-Bois-Vaucatille, the eastern edge of Leiz forest and Troesnea the enemy was checked. We recaptured Favrolles by a vigorous counter-attacks.

There was no change between the Ourcq and the Marne. In the region south of Ville-en-Tardenois the French and the British maintained all gains north of Champlat.

During the 1st and 2nd of June 29 German aeroplanes were shot down and 24 driven down out of control. 130 tons of explosives were dropped on enemy depots, convoys and troops. Our anti-aircraft guns destroyed another four enemy aeroplanes.

Prisoners and Guns Captured by British.

LONDON, June 4.
(10 20 P. M.)—To-night's Communique from Marshal Haig says:—The French repulsed raids northward of Reims. The total prisoners taken in the successful operation on 2nd June southeastward of Struazef were 288. We also captured an anti-tank gun thirty machine-guns and several trench mortars. Our aeroplanes dropped eighteen tons of bombs and heavily machinegunned great variety of targets. We destroyed eight machines in air fighting and drove down fourteen out of control. Three British machines are missing. We dropped eight tons of bombs last night on Lecateau, St. Quentin, and Valenciennes rail stations. All night flying machines returned.

Bruges Docks and Zeebrugge Attacked By Naval Craft.

LONDON, June 4.
The Admiralty states that between Thursday and Sunday naval aircraft carried out night and day raids on Bruges docks, Zeebrugge and Ostend. Several tons of heavy bombs were dropped on objectives with good results. Photographs confirm that great damage was done to large engineering works at Bruges. We brought down three enemy machines in flames and drove down three out of control. Three of ours are missing. Meanwhile aircraft sighted and attacked submarine and located several enemy mines during patrols in North sea. They also sighted a Zeppelin but a seaplane was unable to overtake and engage it effectively. One seaplane is missing.

Hostile Cannonading.

LONDON, June 4—(12-50 P. M.)
The British communique says: We took a few prisoners in a successful raid last night westward of Merville. We repulsed an attack on a new post westward of Vieux Berquin taking prisoners. There was considerable hostile cannonading this morning between Albert and Serre.

The French Successfully Resisting Advance.

LONDON, June 4.
The French continue obstinately and successfully to resist the German advance on the Marne and the Ourcq.

Satisfactory News to the Allies.

Enemy Defeatly Checked.

Fight for Paris.

LONDON, June 4.
Yesterday's news was most satisfactory since May 27th reports have been growing brighter during the past two days but yesterday's news was the first indication that enemy was being definitely checked. The entry of General Foch's reserves is undoubtedly taking effect. Recapture of Mont-de-Choisy is most important for it is one of the main bastions defending the road to Paris by way of Compiègne while the repulse of the enemy attempts to enter the forest in front of Villers-Cotteret is no less significant for it is now evident that the enemy's plan is to capture the forest, clad heights at Villers-Cotteret and Compiègne and then enclose Paris inside an enormous salient by way of the valleys of Oise Ourcq and Marne. It is in the pursuit of this object that enemy is now trying desperately to free his left wing on the Marne. His front here is very narrow barely fifteen miles namely between Châtillon-Thierry and Laferte-Milon and as it is impossible to manoeuvre an immense army for assault on such a front without exposing it to enormous risk, the Crown Prince is now striving to widen his front ineffectually as it appears. If the Germans are now brought to a standstill as allied opinion is confident they will be, there is likely to be a prolonged contact east of Paris in the further pursuit of the aim to destroy the French armies and bring batteries to bear on the city.

The threat to Paris has intensified the patriotism of the citizens. Socialists who have hitherto been at logger heads with Government have announced their intention to do everything to support it.

Italian Front

The Italian Communique.

LONDON, June 4.
The British communique says:—Since May 25th our aeroplanes have destroyed fourteen enemy machines and driven down another out of control. One British machine did not return.

Great Britain

Lord French on Recruitment.

Proclamation to the People.

Promises of Giving Land Held Forth.

LONDON, June 4.
Lord French has issued the following proclamation:—In pursuance of promise we now make an offer which if successful will ensure that Ireland shall play her part fully and freely in the world's struggle for liberty. The offer we make is that Ireland should voluntarily furnish the number of men required to establish an equitable ratio when compared with all the other parts of the Empire. In order to establish that ratio, Ireland can fairly be asked to raise fifty thousand recruits before October 1st to replenish the Irish divisions in the field and after that date raise from two to three thousand men a month in order to maintain these divisions. That is what we ask Ireland to do. We wish to make it quite clear to everyone that there is no intention to disturb farming interests or food production nor anything which would hamper or curtail the essential industry of the country. It is not expected that many of the rural population will be available for military purposes. Government look almost entirely to a large number of young men in towns which is far greater than is required to carry on the ordinary retail trade to furnish the necessary contingent as done in England, Scotland and Wales. We propose first to call on younger men and those who can best be spared to come forward and fight for their Motherland. The age limit of the present appeal therefore is fixed at from 18 to 27 this is not intended to preclude older men from coming forward who may be specially fitted for military service or be animated with a desire to serve their country in the field. We recognise that men who come forward to fight for the Motherland are entitled to share in all that the Motherland can offer, steps are therefore being taken to ensure as far as possible that land shall be available for men who fought for their country and the necessary legislative measure is now under consideration. Recruiting will be in civilian hands and steps will be taken to secure that fair play shall be meted out to all.

The Indian Reforms.

War Cabinet Considering Proposals.

LONDON, June 4.
In the House of Commons Mr. Montagu stated that the War Cabinet was considering his and Lord Chelmsford's proposals but war pre-occupations had postponed the decision.

No Munitions Sent by Hospitalships.

LONDON, June 4.
The Press Bureau states that contrary to a statement attributed by German wireless to a captured English medical student the Admiralty says: No munitions have ever been carried on "Western Australia" or any other British hospitalships.

Russia

ANTI-SOVIET PLOT.

Soviet's Vigorous Measures.

Martial Law Declared in Moscow.

LONDON, June 4.
The Press Bureau issues a Russian wireless saying that the Executive of the Soviets decided on May 29th compulsorily to call to arms the workmen and poorer peasants in Petrograd, Moscow, Kuban, and the Don regions, and declared martial law in Moscow. It ordered wholesale arrests of counter-revolutionaries and vigorous measures against the Press. The message says a great counter-revolutionary plot, supported by foreign capital, has been discovered in Moscow and Petrograd with ramifications throughout Russia. The plot was responsible for the mutiny of the Czechoslovak corps which captured railway junctions and lines. Large owners in other regions are mobilising the richer peasants to resist the commandeering of flour by agents from the cities. Depots of flour in Kuban and the Don regions are menaced by a counter-revolutionary bank which hopes to provoke foreign intervention. The Soviet is confident that the calling up of starving people in the industrial and corn-growing provinces will frustrate the plot.

Indian Telegrams.

Bombay

The War Loan.

Opening Day in Bombay.

BOMBAY, June 4.
The opening day of war loan evidenced steady demand from the Bombay public of the new war bonds. The Bank of Bombay yesterday had a fairly busy time. So also was the Savings Bank Department of the General Post Office. At the former were noticed men representing all professions although it was a holiday, tendering cheques and cash and receiving bonds in return. The purchasers were paid interest in advance up to the 14th September. The largest individual application at the bank yesterday was for Rs. 15 lakhs. Messrs. Merwarji and Sons, stock, bullion and finance brokers, on behalf of their constituents contracted yesterday to purchase war bonds worth Rs. 10 lakhs. Good business was also done at the Post Office, but the real beginning will be made to day when a heavy demand from local banks on behalf of their constituents is expected. It appears that a large number of applications have been received by the Central Bank, Bombay, from its constituents as well as the general public of limited means for their attractive scheme of buying war loans on a instalment system. Up to 7 P. M. last night the total subscription in the Bombay Presidency proper amounted to over one crore and fifty eight lakhs.

Sind War Loan Meeting.

KARACHI, June 4.
A large and influential public meeting was held last night to inaugurate Sind's efforts in the Indian War Loan. The Commissioner in Sind, the Hon'ble Mr. H. S. Lawrence, C. S. I., who presided referring to the previous loan said that Sind in proportion to the population should have subscribed fifty lakhs out of the total of 50 crores subscribed. Sind actually subscribed 167 lakhs which was close on Rs. 5 per head while the whole of India subscribed less than Rs. 2 per head. He announced that the loan was being started in Karachi by a contribution of 20 lakhs from the Port Trust and that private citizens who wished to be anonymous had already paid in two lakhs. Large committees, including a general committee, fourteen commercial committees and a small propaganda committee were appointed to explain the financial advantages of the loan to all classes of the population and to enlist Karachi's whole-hearted support for the loan.

Simla

The Second War Loan.

SIMLA, June 4.
Applications for the second Indian War Loan received on the 3rd June 1918 amounted to Rs. 5,96,85,000. The distribution among the different provinces is as follows:—

Madras	Rs. 86,23,000
Bombay	1,58,10,000
Bengal	2,54,10,000
United Provinces	20,80,000
Punjab	34,85,000
Burma	26,32,000
Bihar and Orissa	7,05,000
Central Provinces	9,40,000
and Assam and Minor Administrations Nil.	

The Sale of War Bonds.

CALCUTTA, June 4.
The sales of war bonds at Banks and Government offices up to the 4th June amounted to Rs. 7,34,23,300 and are distributed as follows:—

Bengal	Rs. 3,67,08,500
Bombay	1,82,15,500
Madras	86,23,500
Punjab	34,85,000
Burma	26,32,500
United Provinces	20,80,000
Central Provinces	9,66,700
Bihar and Orissa	7,11,600

The Publicity Board.

Inaugural Meeting.

SIMLA, June 4.
The inaugural meeting of Central Publicity board was held to-day. Sir William Vincent, President, explained briefly the object of the meeting, after which the Board considered in detail a number of important suggestions for the propaganda work both in urban and rural areas. These will include official news, lantern slides, cinematographs, posters, advertisements, agents, lecturers and press activities. The relation between provincial and central boards was considered and settled. The ways and means for the propaganda work also engaged the attention of the meeting. A meeting of food supply and transport board was also held this morning.

Burma

Rangoon Rickshaw Coolies' Riots.

A Ringleader and Others Arrested.

RANGOON, June 4.
Rangoon was in a state of ferment to-day owing to a rickshaw coolies' riots. The cause of it was the new rickshaw rules sanctioned two months ago. These it was said, caused hardship on the men and in response to the appeals of their advocate they were given two months to organise a proper service of men and to take out licences. They were warned that the new rules would be strictly enforced on the 1st June. No licences were applied for up to that date, but to-day they swarmed in several thousands at the hackney carriage depot though they had been warned that not more than 100 licences will be issued daily. The 100 having been so issued to-day, the remainder were told to go away. They did and returned soon after armed with sticks, stones and bottles. Someone shouted "Maro" and pandemonium broke loose. The men started hurling stones and bottles through the air and pulled down the fences of the depot, on which they made a general assault. Tiles were torn off the roof and some gharriwalas were roughly handed. The Inspector and Deputy Inspector in charge of the depot took refuge in the office and Dr. Blake, Municipal Veterinary officer, who lives near, had to beat a hasty retreat. Constables near could make no headway and all save one had to seek safety in houses near by. One constable was sent to the hospital being injured. A posse of mounted police galloped up and charged the crowd who broke and fled and other assistance was soon at hand. The police have arrested an aged ringleader and twelve others and fearing a recurrence of riots a strong guard was posted at the hackney carriage depot to-day.

Alleged Murderer Arrested.

RANGOON, June 4.
A Sikh Inspector of the Rangoon C. I. D. arrested on Saturday a man said to be Jarkaram Bur alleged to be wanted since 1904 in connection with a murder in Ghazipur. The Inspector had to threaten to shoot him before he surrendered. He is alleged to have been concerned in the murder of a man with whom his wife was stated to have been unduly familiar. Two others with him were arrested in 1904, but Jarkaram escaped.

Breaches caused by the floods on the Proma Rangoon line have now all been repaired and through running resumed.

ప్రజాభిప్రాయములు

I

నాటికురుపులు.

అయ్యో 1918 సం. మే 30 వ తేదీన తమ ప్రతికలా క్రిందపూడి నివాసులు నాటికురుపుల సందర్భమున చేసిన ప్రచురణమును చూచితిని. తన్నీ వారణాధ్యక్షులు కావలసిన మందును ఉపయోగించువిధమును ఉచితముగా ప్రపంపిండును.

బందరు బాను 2 గుడిపాటి చంద్రమూర్తిశర్మరావు.

II

ప్రబోధము.

అయ్యో, జేశమునందు కొందరు మండగిడులు బయలు పెడలి గ్రామములపైబడి దోచుకొనుచున్నారు. ప్రజలు తమ తమ భవధాన్యములపై యాశపడి ప్రాణము లరచేతను బెట్టుకొని యల్లాడుచున్నారు. ఏ గ్రామమున వినుద వచ్చిన యిదిగో దోపిడిగాండ్లు వచ్చుచున్నారు. అదిగో వచ్చుచున్నారనియే చెప్పకొనుచుండిరి. వారి యనుమానముతోగూడ ఆ యల్లరిపోతులు కొన్ని కొన్ని గ్రామములకు రానుబారుల నంపుటయు దోచుకొనుటయు తటస్థించు చున్నది. ఏవక్తి నుండి వినుదవచ్చును, ఆత్మరక్షణ కొక్కయాయుధమైన నుండిన బాగుండునని తలంచుచుండిరి. నేటివరకును యేధ యములేక, ప్రభుత్వమువారి నొసర్చిన ఆయుధశాసనమును గమనించక నిర్విచారముగ గుండెలపై చెయ్యివైచుకొని నిద్రించుచుండిన దేశీయు లిప్పుడు ఆయుధములకై పెడకొనిన ఎట్లు దొరకగలవు. కాద్యమునెట్టివైకీ వచ్చినప్పుడు తడవులాడుట కన్న వేరు అపవేశముగలదా! కనుకనే మనజాతీయ వాయువులు ఒక్కొక్క విషయమునుగురించి ముందుగానే ఆందోళన చేయుట కొన్ని సంవత్సరముల నుండి ఆయుధ శాసనమును రద్దుపర్చుటయొనగని ప్రభుత్వమువారిని కోరుచుండిరి. దానిని రద్దు పర్చుటకు వారంగీకరింపలేదు. నేటికైనను ప్రాంతదేశీయులకు ఆయుధము లేనికొరత యుద్ధారంభము నుండియును, మిక్కిలిక యిప్పుడును, అధికారవర్గము వారికి తెలియకపోదు. ఆయుధశాసనముచే భారతీయులను భీరులుగ మెల్లించిని చెప్పటయందు యిసుమంతయు దోషములేదు నీర్లున్నప్పుడే యాతి నేర్చుకొనుట కనుగును. నీళ్లేలేనివిడ ఈ తెట్లలడగలదు. అట్లే ఆయుధ మున్నప్పుడుగాని వైర్య కౌర్యములకురించివివహారతార్కర్యమునైనను వెదుక్కొనుట ఆయుధమే లేనివిడల వైర్యకౌర్యము తెట్లంతురింపగలవు! ఏకార్యము నెదుర్కొనగలము. ఆయుధ శాసన మెట్లున్నను ప్రస్తుతి చేక రక్షణమును విచారించవలయును గదా! దానికి రక్షణ మార్గ మొక్కటియే కనుపించుచున్నది. ప్రతిపట్టణమును, పల్లెలందును యువకులైన దేశీయులను పురరక్షక ప్రాధ్యముగా నియమించవలయును. అట్టివారి వశమున ప్రభుత్వమువారు కొన్ని ఆయుధముల నుంచవలయును. అప్పుడు గాని ప్రజా తేజమునకు ముగ్ధులైన పురరక్షణ కేంద్రము యువకులు అతివైర్యముతో పాటుబడవలయును. ప్రభుత్వమువారు వెంటనే తమ రక్షణోపాయము నేర్పరచుచు నిరాహారై కృతించు పాటకజనుల పౌకర్యాధ్యమై ఆహార సహాయముల వెలలను తగ్గించి, ఒక నియామకము కూడా నేర్పర్చు గోరుచున్నాను.

వల్లూరుపాలెం, } బి. బి. చౌదరి.
కృష్ణాజిల్లా 24-5-18 }

గోదావరి జిల్లా ఆరులూపురము నుండి మా స్వకీయ విలేఖకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:—ఈ నడుమ రాజవోలు తాలూకా ఆగురు గ్రామమున ఘోరమయిన బందిపోటు జరిగినది. నిశ్చయము నలువదివది దొంగ లాయుధపాణులై యొక బాగ్యవంతుడైన బ్రాహ్మణ కృష్ణాక్షునియంట కన్నము క్రవ్వి ప్రవేశించిరి. అలుకుదు విని లేచిన గ్రామస్థులకును దొంగలకును విశేష పోరాటమయ్యెను గాని గ్రామస్థులు బెట్టుట తని పారిపోవుటచే రమారమి రు 1200 లు విలువగల బంగారపు వస్తువులతో దొంగలు పెడలుట కవకాశమిచ్చెను. మా పోలీసు యిన్స్పెక్టరు జనార్దనరావు గారు వెంటనే దరియాపు ప్రాంతంబిది మారుజేమములతో సంవరించియు తన సహజ నేర్పరతము చేతను రు 500 లు విలువగల ఆస్తియు 25 దొంగలను పట్టుకొన్నారు. తక్కిన యాస్తియు దొరకగలదని యాశించుచున్నారు. జనార్దనరావు గారు మా సర్కిలుకు వచ్చిరి మొదలు వారు చేయుచున్న మహాపకారమునకు ప్రజలు వారి కెంతయు కృతజ్ఞులు.

గంజానుండల గ్రంథాలయ ప్రథమ సభ.

తెక్కలియందు సమావేశము.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని స్వాగతోపన్యాసము.

తెక్కలియందు నేడు (జూను 5) సమావేశమైన ప్రథమ గ్రంథాలయ సభాహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు డాటకూరి వేంకటగోపాలరావు గారి యుపన్యాసమునుండి క్రిందివిషయము ప్రకటితము.

ప్రాథమిక విద్య నేర్చుకొని జ్ఞానమును సంపాదించు కొనుటకు బోధకులును గ్రంథంబులును ఆసక్తిగల శిష్యులును ఉండవలెను. బోధకగురువులందఱను బహుగ్రంథపఠనము వలనగాక ప్రపంచవిజ్ఞానము చక్కగ నలవడదు. ఈగ్రంథములు ద్రవ్యసాధ్యంబులు, భవహీనులకు దుస్సాధ్యంబులుకావున నెచ్చు లేని గైకువారు మహారాజావారివంటి మండలాధీశులుగాని పరోపకారదురంధరులగు కొందరు మహానీయు లొక సంఘముగాకేరీగాని గ్రంథాలయములు స్థాపించి అందుపుస్తక భాండాగారములను నెలకొలిపిన ద్రవ్యనిహీనులగు విద్యార్థులకు నుసాధ్యంబులై జ్ఞానప్రదాయకంబులగును. ఈగ్రంథాలయప్రతిష్ఠాపఠకు మార్గదర్శి వైకుంఠరావు మహారాజుగారు సం॥1910 ములో వారిరాజధానిలో కేంద్రగ్రంథాలయమును ప్రప్రథమమున స్థాపించిరి. నాటినుండి యీగ్రంథాలయోద్యమము ప్రబలిసిందూచేశమంతట వ్యాపించి ప్రతిజిల్లాలోను, ప్రతితాలూకాలోని ప్రతిముఖ్యపట్టణములోను తుదకు గ్రామములోను గ్రంథాలయములు పొడనూపినవి. ఇదిజేశపుశోభివృద్ధికి భావినూచకములు.

ఈ విషయమై నాడుదోచినముఖ్యాంశములు కొన్ని మనవి చేయవలసియున్నది. కొన్నిస్థలముల యందు గ్రంథాలయములు నామమాత్రమేవములయి యున్నవి. పుస్తకములు మెండుగనుండును. చంచాలు లాగుగ నిచ్చుచుందురు. విరాళంబుల ధారాళంబుగ నొసంగుచుందురు. ఇన్నియున్నవిగాని గ్రంథపఠనము మాత్రమునున్న. వారమున కొకసారియైన పదుగురు గ్రంథాలయ దర్శనమయినజేయరు. దీనికి ముఖ్యకారణము గ్రంథాలయాధిపతి తాను స్వతః విద్యావంతుడును జ్ఞాన బోధకుడు కాకుంటుంటే. అతనియందు జనాకర్షనసామర్థ్యముండవలెను. తరుచుగ నుపన్యాసము లిచ్చు క్షేత్రిగలవాడయి యుండవలెను. పాఠకులసందేహములను నివృత్తిచేయువాడు కావలెను. బహుగ్రంథపాఠిని, ప్రసిద్ధిగాంచిన వాడు కావలెను. విద్యయొక్క పాలిమేరయే తెలియనివారినిబూడ గ్రంథాలయాధిపతులు తమకదర్శన రక్షించి మారికథాకాలక్షేపముల వలనను పురాణశ్రవణమువలనను మాజిష్కలాంటివృత్తులగు వివిధచిత్ర యంత్రప్రదర్శనములవలనను ప్రాపంచికవిజ్ఞానాభివృద్ధిగలవారిగ జేయవలెను. ఆయాజాతులవారి వృత్తులభివృద్ధి కైదుమార్గములు బోధించు పుస్తకసామగ్రి గ్రంథాలయముల యందుండవలెను. వానిలోనివిషయములను బాలకు మొదలు వృద్ధులవఱకును నులభముగ బోధించుదురావలెను. ఇట్టిరూపరీతివో గ్రంథాలయములు సర్వజనసమావరణీయములై దినదిన ప్రవర్ధమానంబులయి నిరాజిల్లెను.

ఈగ్రంథాలయోద్యమము పూర్వమెన్నడునులేదనియు శేవలము నవీనమనియు నాతాత్పర్యము కానేకాదు. పూర్వము యద్రజాయంత్రములు లేక పోబట్టి తాళిదళ సుపుటంబులగు గ్రంథములు పండితుల యిండ్లలో మెండుగానుండె. ఇవిగృహస్థగ్రంథాలయములు. ఇక రాజభవనములలోను, మఠములలోనూ, దేవాలయములలోనూ, పుస్తకభాండాగారములు ప్రత్యేకముగా ననేక ప్రదేశంబుల నుండినట్లు చరిత్రవలన స్పష్టమగుచున్నది. ఇవి సాధారణిక గ్రంథాలయములు. తెనుగు గ్రంథములయ్యుటకు ప్రారంభము 1835 సంవత్సరము నాటనుండి క్రొత్తగ్రంథముల నేకములు బయలుదేరినవి. అయ్యగ్రంథములు హెచ్చయిరేకొలది నవీనగ్రంథాలయములు లేచినవి. ఇప్పటికి మన యంత్రప్రదేశములో 400 కు పయిగా లెక్కకు వచ్చినవి. మన హిందూదేశపు జనసంఖ్యను బట్టిచూడ నీసంఖ్య మిక్కిలి తక్కువయని చెప్పవచ్చును.

గ్రంథాలయములనుండి పుస్తకములను లిసికొనిపోయి చదువువారికి ప్రతిసంవత్సర మొకపోటీపరీక్ష నేర్పరిచి ఆంగు సుత్తీయులగువారికి అధిక నామధ్యాయసారంబుగ నొకటి రెండు బహుమానంబులు పుస్తకరూపంబుగ నొసంగుచుండిన గ్రంథాలయములక నేకులనచ్చి సత్కృతితోల కెందుమని నాయుభిప్రాయము. తెక్కలిలోని గ్రంథాలయము శ్రీయుత టంకాల సాంబమూర్తియను వైశ్యకళామణియొక్క సుప్రయత్నముల వలన 1917 సంవత్సరములో స్థాపింపబడినది. దీనికి కాళిదాస గ్రంథాలయమని పేరు. అది సాంబమూర్తిగారి భవనమునందే ప్రస్తుతిము నెలకొల్పబడియున్నది. దానికివారును, వారితండ్రి గారిగు నూర్యనారాయణ శ్రీష్టిగారును వాదాపుగ 800 గ్రంథంబులొసంగిరి.

లోక మా న్య

బాలగంగాధర తిలకుగారి

జీవితము - ఉపన్యాసములును (తెలుగు) 0.4.0.

జాతీయగ్రంథప్రచురణ సమాజమువారిచే వై పుస్తకమును అట్టివే యగు స్వరాజ్యము, గాంధీ, లజపతిరాయి జేశదార్శిద్యము మొదలగు జాతీయగ్రంథములు ప్రచురింపబడుచున్నవి. చందాదారు లగుటకు వాగ్దానము తప్ప వేరొరునుము అక్కరలేదు. ప్రచురింపబడు పాత్రములన్నియు పుచ్చుకొన్నచో పాలుకు కి రూపాయల కంటె హెచ్చుకాదు. జేశభిమానులు త్వరపడి చందాదారులై తోడ్పడవలెను. గాడేపల్లి సూర్యనారాయణ శర్మ, (1178) జాతీయగ్రంథప్రచురణ సమాజం, పితాపురం.

NOTICE.

Applications are invited for the office of Public Works Supervisor in the Municipality which is to fall permanently vacant. Salary Rs. 80-4-120. None but Upper Subordinates of the College of Engineering need apply. The appointment will be on probation for one year. Candidates with practical experience and with fair knowledge of Telugu will be preferred. (1202)

Municipal Office, GUNTUR, Dated 1st June, 1918. P. Ethirajulu Naidu, Chairman.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రికృత నవలలు.

శృణానవాటిక.

కాలిక 1.0-0, రావరు 0.14-0

మిథునానురాగము.

వెల 0-12-0.

839 మా నేజరు కలాభివర్ధని.

రామవరం, రామచంద్రపురం సాంస్థ గోదావరి జిల్లా.

ప్రోకల్ ఆయిల్
పున్నములతో తయారుచేయబడిన మిగుల శ్రేష్ఠమైన తలనూనె నుమారు 25 సంవత్సరములగ ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఈ నూనె అధిక నువాసగలదియు, తలకు చల్లదన మిచ్చును. ప్రేమ ముక్కుపుష్పాల్ ఖరీదు బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయ.
కెనారాయిను హే రాయిలు
తలలో వెండ్రుకలులేని జాగాలందు శోణ చరుముచుండియెడల ధాగారముగా నల్లని వెండ్రుకలు మొలచును. ఖరీదు నీసా 1-కి 1 రూపాయ.
క్యూర్ బ్యాలిక టూత్ పౌడరు
(908) టిన్ను 1-కి 3 ఆశాయి.
ఇదియుగాక సకలవిధమైన వ్యాధులకు మందులున్ను, మంచి నాననలగల ఆత్మకు వస్త్రాలు ఉన్నవి. కేట్లా సనకు వ్రాసి తెప్పించుకో వచ్చును.
Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd, 91, Upper Circular Road, CALCUTTA.
Tele Address: - Ranyan.
Local Agents
P. Rangiah Chetty & Sons, Madras.
Indian Industrial Co., "
M. R. Chandra & Co., "
Madras Swadeshi Store "

చంద్రశేఖర క్యాండిల్ కంపెని,

నెల్లూరు.

(1096)

1917-18 సంవత్సరంబున మదరాసులో జరిగిన వస్తు ప్రదర్శనమునందు, సర్ ఎన్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్, సి.వి.ఇ. గారివలనను మోగ్యతాపత్రంబుల బొందియున్న ఈకంపెని వారిచే "స్వంత స్టీల్" తో తయారు చేయబడిన క్రొత్తు కత్తులు మిక్కిలి శ్రేష్ఠతయందులై ప్రఖ్యాతిగాంచియున్నవి. ఒక్కటొక్కటి 7 పుంటలకు తక్కువ లేక మొలగును.
200 కత్తుల పెట్టె 1-కి రు 18-0-0
200 బండికత్తుల పెట్టె 1-కి రు 18-0-0
మాదిరకత్తులు కోరువారు (రు 1.4-0) ఒకరూపాయ నాలుగణాలు ముందుగా మణియార్డరు వ్వారా పంపవలెను. ఏజెన్సీ వలయువారు కంపెనికి వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును. 489

కాళయుక్తి సంవత్సరాది సంచిక

తయారగుచున్నది

పింగళ సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు మహాజనుల పటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకీతములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

కాగితముల కలపునం జేసి కావలసినన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధముచేయుచు చుండుటవలన కలయువారు నెట్లనే వ్రాసికొను టుచితము.

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	రెండు రు. 2-0-0
" ఆర్థసంవత్సర "	" " 0-8-0
" ఆర్థసంవత్సర "	" " 0-12-0
ఆంధ్రవార్షిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక కి మాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాపథము

తామరలైలము	గజ్జికలైలము	మోహినీలైలము
డబ్బీ 1-5 0-6-0	డబ్బీ 1-5 0-4-0	సీసా 1-5 0-12-0

అమృతాంజనము డిఫ్ ర, తంబుకెట్టి వీధి మదరాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంత్రిని వనోపధిసారసవరిల్లా

అతనిపుత్రుల రక్తమువలన జనించు బాధ్యులను కిరీటునువంటి మందు. తురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను తుండ్లను, ప్రాంతశస్త్రాలను అన్ని విధములవలన గలగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (29)

సహజవిశుద్ధిని గురించి మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైన ముగ్ధవచ్చును అన్ని విధములైన బాధలను పోగొట్టును. కిరీటునువంటి బాధలను, తులబద్ధమును, కాల్మసంబంధమును శస్త్రాలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాశ్రియమును గలగు జేయును. 16 శోకాలవర ముండుటకు 4 బొట్టల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తిటగు:— **పి. డి. సావంత్రి. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.**
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

ఏకబాహులిపి ప్రశంస ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

కన్నులకంటి ఇదిలప్పురాయ నిరచితము. ఇది ప్రాయశః కట్టమంటి రావలింగారెడ్డి గారిచే

తల 0-4-0 పోస్టేజీ లభింపను. (కాంతిబడినది. తల 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము 7, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోలపోయినట్టి గాని పనులను గురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవానములు, వంపులు వంపులుగ వంపుబడిన కేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకమ్మలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారిలోనే సంగతిపందర్భముల నలహా నాలాచింతపలసినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి వంతనే వానిని సకాలములో పరధరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు మోగినవారు.

విలాసము:— **ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ**
సాత్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, తనాలపెట్టె నెం 56 కి రు,
389 మదరాసు

(పై కామ్యూనికేషన్ గోడనప్పుడు ఈ పత్రికపేరు కూడ నుదహరింప గోరుచున్నారు.)

లోకీధ

గర్భాశయ రోగనివారణ:— శ్రీలక్ష్మ గలుగు ఋతుకుల బహిష్టి కావండుట, అకాలబహిష్టి, మెలబాక్తి గాను, తక్కువగానుపోవుట, మనుమరోగము, సంతానహీనత రక్తహీనత, మలబద్ధము, మాతికావాతము, కీళ్లనొప్పులు, అరికాళ్లు, ఆరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీమర్మ వ్యాధిలను తుడుర్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 3.0-0. చిన్నది రు. 1-10-0

అమృత

రక్తశుద్ధి ప్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధము, ఆజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మేహ ప్రణములు, నుఖసంకటములు, నిస్సత్తువ, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని ముఖమునకు లేజన్చును యిచ్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 3.0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

అరగ

జ్వర నివారణి బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,
పోలీసుకమిషనరు ఆఫీసు రోడ్డు, ఎళుంబూరు, మద్రాస్.
166 (రాంచి:— 9, బందగ వీధి, మద్రాసు.)

301 పాశ్యపు వేంకటాచల 394

పండితులవారి సిద్ధాపథములు.

లోకామయవార కస్తూరిమాత్రల నివృద్ధనను పరికింపును.

యోగ్యతాపత్రములు.

మ॥ రా॥ డాక్టర్ ప్రభాకర్ నెల్లూలయ్యగారికి యూనివర్సిటీ, గ్రాజుయేట్. ఎస్. జె. ఇన్స్టిట్యూట్, లండన్ కన్ సర్టిఫైడ్ డిస్పెన్సరీ టెన్. నం. 2. బొంబై, ఫీరు వ్రాసినది. తమ "లోకామయవార కస్తూరి మాత్రలను" ఉపయోగించుటవలన, శ్వాసోచ్ఛ్వాసముల వ్యత్యాసము, అజీర్ణము, మలబద్ధము, ప్రక్కనోపి, కడుపునోపి, అవ్వా, కజ్వలము, పిత్తసంబంధరోగము. బిడ్డల యెముకవారములు స్మియ, గుణుయ్యెను, తమవద్దకు ప్రతిదినము వచ్చు రోగులకు, నీకస్తూరి మాత్రలనే, స్వయేకే ఔషధాలు ముఖ్యముగా నీయవలయు నని శిఫారును చేయుచున్నాను.

మ॥ రా॥ పి-ఎస్-అయ్యురరాత్, సీనియర్ ఫర్మస్, సాన్సిటరీ కమిషనర్, మైసూరు గర్భు మెంటో; వీరు వ్రాసినది. "లోకామయవార కస్తూరి మాత్రలను" నీ సుపయోగించి యున్నాను.

పండితులు వారిచే పత్రికయందు ప్రచురపరచినట్లే అనేకోల్కృష్టముగు, గుణులను ఈమాత్రల గలిగి యున్నవని నేనుచెప్పట కానందభరితుడనగుచున్నాను.

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గుతులు, ప్రతి సీనియరును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుబంధపత్రము, ప్రతిసీసాలో నూచి యుండును. 250 మాత్రలన్నీ నీ సీసా 4 బొట్టల మూత్రము.

3 సీసాల పోకడారి కెట్టింబొమ్మి. టపాల ఖర్చునోపి రు. 1-0-0

12. సీసాలాకడారి కెట్టింబొమ్మి. రు. 1-10-0

25. సీసాలాకడారి కెట్టింబొమ్మి. రు. 2-0-0

సమస్తరోగులకులకు చూడవలెను. డియర్ సిక్స్ విధములు పోకడారు.

ప్రతి సీసా రాసువలెన్నకాల, మైసూరు

